

Voorstel meerjarenplan 2016–2020

Vlaams Fonds
voor de Letteren

juli 2015

Voorstel meerjarenplan 2016–2020

Vlaams Fonds
voor de Letteren

0. INLEIDING	4
1. HET VFL NU – EVALUATIE VORIG MEERJARENPLAN (2011-2015)	8
2. PRIORITEITEN 2016-2020	11
De auteur: van creatie tot podium	11
Dit doet het VFL al	11
Toekomstplannen	12
— Werkbeurzen	12
— Auteurslezingen	13
— Vertalers	14
Een dynamisch en divers letterenveld	15
Dit doet het VFL al	15
Toekomstplannen	15
— Non-fictie	15
— Diversiteit	16
— Literair middenveld	16
Internationale ambitie	18
Dit doet het VFL al	18
Toekomstplannen	18
— Verdere uitbouw vertaalbeleid	18
→ Portaalwebsite	18
→ Onderzoek en analyse	19
→ Publishers tours	19
→ Frankfurter Buchmesse	20
— Presentatiebeleid op de rails zetten	21
→ Samenwerking Nederland - Vlaanderen en Vlaanderen-Wallonië	21
→ Auteurs op buitenlandse podia	21
— Ontwikkelingsbeleid uittekenen	22
Breed toegankelijk letterenveld	23
Dit doet het VFL al	23
Toekomstplannen	23
Leesbevordering en de lezer	23
Diversiteit: interculturaliteit en maatschappelijke thema's	25

Geïntegreerd en ondernemend beleid	27
Dit doet het VFL al	27
Toekomstplannen	27
— Geïntegreerd letterenbeleid	27
→ BoekenOverleg	27
→ Andere beleidsdomeinen	28
→ Ondernemerschap	29
→ Literaire canon	29
→ Media: Openbare omroep en andere	30
→ Instellingen onder het Kunstendecreet die literatuur programmeren	30
— Literair loket	31
— Onderzoek	31
— Verhuizing	32
3. VFL-STRUCTUUR	33
Personeel	33
Promotie en communicatie	37
4. FINANCIËN	38
Samenvatting nieuwe plannen 2016-2020	38
Begroting VFL volgens meerjarenplan 2016-2020	39
5. COLOFON	42

0. INLEIDING

Bij het begin van de vorige beleidsperiode (2012-2015) kreeg het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) van de Vlaamse overheid de opdracht te werken aan een 'geïntegreerd letterenbeleid'. Het VFL pakte de versnippering van middelen aan, zorgde voor meer afstemming en samenwerking in het veld en streefde een coherente visie na. Dat gebeurde in nauwe samenwerking met alle belangrijke partners uit het boekenvak en letterenveld. Daarnaast werden ook stappen gezet naar een meer beleidsdomeinoverschrijdende aanpak. Het VFL profileerde zich steeds meer als een open huis, met veel aandacht voor klantenzorg en op een ambitieuze en ondernemende manier. Het evolueerde de jongste jaren bovendien nog meer van de louter subsidiërende organisatie die het oorspronkelijk was, naar een knooppunt, een katalysator en een bemiddelaar, en vervult daarbij zeer uiteenlopende functies.

Het VFL ondersteunt talrijke literaire spelers.

- Het VFL kent financiële steun toe aan literaire creaties. Dat blijft een hoofdopdracht.
- De nadruk ligt daarbij op het begin en het einde van de waardeketen: het ondersteunen van het *creatieproces* (werkbeurzen voor (strip)auteurs, illustratoren en vertalers) leidt tot een divers aanbod aan literatuur, dat het VFL *tot bij de lezer* (in binnen- en buitenland) wil brengen.
- Om die doelstelling te bereiken, creatie ondersteunen en bij de lezer brengen, zijn ook de overige schakels in de waardeketen noodzakelijk. Het VFL ondersteunt het literaire middenveld aanzienlijk, omdat dit een belangrijke verbindingsfactor is tussen auteur¹ en lezer. Ook leesbevordering en transversale aandacht voor participatie is hierbij essentieel. Andere schakels in de waardeketen, zoals tijdschriften, uitgevers of boekhandels, kunnen rekenen op financiële of andere ondersteuning door het VFL.

Het VFL draagt actief bij tot de professionalisering van de Vlaamse literaire sector.

- Het VFL analyseert en evalueert de Vlaamse boeken- en letterensector voortdurend, en stimuleert spelers daarop in te spelen en in te zetten op professionalisering.
- Daartoe wijst het VFL hen op aandachtspunten of lacunes in binnen- en buitenland, maar ook op *best practices* of inspirerende ideeën. Het VFL stimuleert niet enkel tot actie, maar neemt zelf ook initiatief waar nodig.
- Het VFL voert promotie voor de Vlaamse literatuur in het buitenland, en doet er alles aan om die onder de aandacht te brengen van potentiële buitenlandse uitgevers, belangrijke literaire festivals en de internationale pers.

1. Met het begrip 'auteur' bedoelen we niet alleen schrijvers, maar ook stripauteurs, illustratoren en vertalers.

Het VFL bewaakt het geïntegreerde letterenbeleid vanuit een helikoptervisie.

- Het VFL doet aan beleidsvoorbereidend en beleidsadviserend werk.
- Het VFL werkt met alle belangrijke spelers in binnen- en buitenland samen om te komen tot een steeds performanter geïntegreerd letterenbeleid in Vlaanderen. Ook spelers uit andere sectoren als onderwijs en welzijn worden betrokken.
- Het Nederlands Letterenfonds is hier een belangrijke partner. Beide fondsen werken nauw samen en stemmen hun werking op elkaar af, om op die manier de Nederlandstalige letteren- en boekensector zo goed als mogelijk te ondersteunen en te overzien en samen helder te communiceren over de Nederlandstalige literatuur in binnen- en buitenland.
- Het VFL heeft daarbij oog voor de rol en de belangen van de volledige boeken- en letterensector, van de individuele auteur tot de lezer en alle organisaties in het BoekenOverleg, waarvoor het VFL de rol van secretariaat opneemt.

Waar de klemtoon van het VFL-beleid in de beginperiode zonder meer op de ondersteuning van creatie lag, verwachten de overheid en de belangrijkste partners van het BoekenOverleg vandaag een fonds met een visie en een beleid dat het volledige waardenetwerk van auteur tot lezer overspant. Ze verwachten een fonds dat midden in het veld staat, waar nodig proactief initiatieven neemt die als startpunt of katalysator kunnen fungeren, en dat vanuit zijn helikoptervisie het geïntegreerde letterenbeleid bewaakt en bijstuurt.

Daarom stelt het VFL voor deze aangepaste formulering van zijn missie op te nemen in de nieuwe beheersovereenkomst:

'Het VFL draagt via een geïntegreerd letterenbeleid zorg voor een dynamisch en divers letterenveld, waarbij de auteur en de lezer centraal staan. Het wil een breed toegankelijk literair landschap mogelijk maken en de Vlaamse literatuur meer zichtbaarheid geven in binnen- en buitenland. Samenwerking met sterke partners, in het letterenveld én over beleidsdomeinen heen en met respect voor de eigenheid van elke speler, is hiervoor een noodzakelijke voorwaarde. Daarbij lopen kwaliteit, professionaliteit en diversiteit steeds als een rode draad door alles wat het VFL doet en waar het VFL voor staat.'

Het VFL erkent het cruciale belang van diversiteit in het literaire landschap en wil daar daadkrachtig op inspelen. Het gaat dan niet alleen om de diversiteit in genres, een afweging van traditie en vernieuwing, en de diversiteit van het boekenaanbod, maar ook om de maatschappelijke betekenis van het woord. Het VFL wil als open huis in de realiteit van de superdiverse samenleving staan, en kansen bieden, mogelijkheden creëren en ruimte maken om wat in de marge ontstaat of wat afwijkt van overheersend (westerse) cultuurpatronen een plaats te bieden. Op die manier wil

het VFL mogelijke vormen van uitsluiting tegengaan. Daarbij gaat het ook maatschappelijke uitdagingen als armoede, ongeletterdheid en de toenemende vergrijzing van de bevolking niet uit de weg. Het belang dat het VFL hecht aan (super)diversiteit moet overigens worden gezien als een verhaal van extra kansen, en niet als het afbouwen van aandacht en steun voor zijn meer traditionele doelgroepen.

Ook kwaliteit en professionaliteit blijven kernwaarden in het beleid van het VFL. Het gaat dan niet alleen om inhoudelijke kwaliteit van literair werk, intersubjectief gewogen door adviescommissies aan de hand van duidelijke criteria. Het VFL stimuleert ook voortdurend de professionele aanpak van de verschillende spelers in het letterenveld en de manier waarop zij samenwerken en hun functie in de keten kwalitatief invullen: ondernemende auteurs, uitgevers die hun auteurs correct vergoeden en de lezer bereiken via performante promotie en distributie, literaire organisaties met een transparant en gezond budget en groot publieksbereik, leesbevorderaars met een aantoonbare professionele werking die zich ook richt op kansengroepen, enzovoort. Tot slot gaat het ook om de manier waar op het VFL zelf in het letterenveld wil staan: als een bemiddelaar die alle spelers met elkaar verbindt, met veel aandacht voor kwaliteitsvolle klantzorg en professionele communicatie. Bovendien bevindt het VFL zich voortdurend in een proces van inhoudelijke zelfevaluatie, om de organisatie waar nodig bij te sturen en steeds verder (kwalitatief en professioneel) te ontwikkelen.

Het VFL beseft dat er een zekere frictie kan zijn tussen de drie basiskernwaarden. In ieder geval streeft het een evenwicht na, waarbij investeren in literatuur in de breedte en de diepte voorop staat, en waarbij het VFL kansen biedt en ontwikkelingen mogelijk maakt.

Diversiteit, kwaliteit en professionaliteit vormen de basis voor een beleid dat meer dan ooit gericht is op het stimuleren van ondernemerschap, internationale ambitie en duurzaamheid.

Het VFL stimuleert voortdurend ondernemerschap: samenwerking en afstemming tussen alle spelers in het literaire veld zijn noodzakelijk om te komen tot een ondernemend, slagkrachtig en dynamisch landschap. Belangrijke stappen naar een geïntegreerd letterenbeleid zijn succesvol gezet. In de toekomst wordt verder gewerkt aan een geïntegreerd en beter afgestemd beleid voor de ondersteuning van de algemeen culturele, erfgoed- en literaire tijdschriften, en ook in het literaire middenveld wordt gefocust op nog meer samenwerking en afstemming tussen organisaties. Bij de individuele kunstenaar (auteurs, vertalers, illustratoren) worden ondernemerszin en professionaliteit aangemoedigd, via het systeem van auteurslezingen en ontwikkelingsbeurzen voor vertalers. Uiteraard gaat er ook de nodige aandacht naar nieuwe (digitale) ontwikkelingen en opportuniteiten.

Internationale ambitie leidt tot bredere verspreiding van literaire creaties, een groter en divers lezersbereik, rijkere artistieke ontwikkeling van het auteurschap, interculturele dialoog en de uitstraling van Vlaanderen in het buitenland. Maar behalve deze belangrijke culturele motieven speelt de economische kant van het verhaal ook een cruciale rol. De Nederlandstalige boekenmarkt is doorgaans te klein om te overleven als auteur of uitgever. Het is dan ook noodzakelijk om buiten de grenzen te kijken. Door vertaalrechten te verkopen aan uitgevers uit andere landen en in te zetten op coproducties, kunnen uitgever en auteur op een relatief eenvoudige manier extra

inkomsten vergaren. Het VFL stimuleert deze internationale ambitie door zelf actief Vlaamse literatuur in het buitenland te promoten, maar ook door nauw samen te werken met de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) voor de internationale beursbezoeken en door allerhande netwerkmomenten met buitenlandse uitgevers en andere partners te organiseren voor Vlaamse auteurs, uitgevers en vertalers.

Tot slot wil het VFL werken aan een duurzaam beleid. Er is voortdurend aandacht voor de duurzame effecten op lange termijn van projecten, ondersteuning en samenwerkingen. Het VFL zet in op continuïteit, en niet op *one shots* of eenmalig vuurwerk. Ook de milieu-impact van de eigen werking wordt kritisch bekeken en uitgedragen naar de spelers die het VFL ondersteunt.

Het VFL kijkt ernaar uit om de komende jaren verder te kunnen bouwen aan een dynamisch en divers letterenveld, in samenwerking met de sterke partners die hierboven al genoemd werden, en met zijn duidelijke visie en kernwaarden als solide basis. De afgelopen jaren nam het takenpakket van het VFL exponentieel toe, zonder dat er noemenswaardige structurele middelen bijkwamen voor extra personeel. De toenemende werkdruk en (over)bevraging van het VFL vormen een belangrijk aandachtspunt en een potentiële bedreiging voor een duurzame kwaliteitsvolle werking op lange termijn. De ambities van het VFL zijn er niet minder op geworden, integendeel. Bij de volgende beheersovereenkomst is het dan ook noodzakelijk met de Vlaamse overheid tot afspraken te komen op basis van duidelijke, prioritaire keuzes, grenzen af te bakenen, en wensen en noden maximaal op elkaar af te stellen.

Dit meerjarenplan is een open en constructief voorstel over de manier waarop het VFL zijn eigen werking verder ziet evolueren. We beginnen daarom met een evaluatie van het vorige meerjarenplan en de voorbije beheersovereenkomst, kijken naar waar het VFL nu staat, welke resultaten het kan voorleggen en waar er nog werk aan de winkel is. Vervolgens overlopen we alle beleid van het VFL thematisch, met per onderdeel wat het VFL nu reeds doet en graag wil blijven verderzetten, waar er zich noodzakelijke beleidsontwikkelingen opdringen, en welke budgettaire impact² dat zal hebben op het VFL-budget. In een laatste, financieel hoofdstuk wordt het kostenplaatje, zowel voor de bestaande werking als voor de wenselijke nieuwe beleidslijnen, nog eens systematisch en gefaseerd in kaart gebracht.

2. De budgettaire implicaties bij alle voorstellen tot nieuw beleid of uitbreiding van bestaande activiteiten moeten worden gelezen als extra middelen, die noodzakelijk zijn voor de realisatie ervan. Ze komen dus bovenop de reguliere middelen die voor bepaalde doelstellingen reeds worden besteed.

1. HET VFL NU – EVALUATIE VORIG MEERJARENPLAN (2011-2015)

Na 15 jaar kan het VFL terugvallen op een breed vertrouwen en grote waardering van de partners van het boeken- en letterenvak, zowel in binnen- als buitenland. Open, transparant, proactief, klantgericht, enthousiast, steeds op zoek naar de best mogelijke afstemming en kritisch en alert voor de eigen werking: op die manier kun je de bedrijfscultuur van het VFL omschrijven en zo wordt het VFL ook door de buitenwereld (h)erkend.

De uitgebreide jaarverslagen van het VFL bieden elk jaar het meest volledige inzicht in zowel de subsidies die het VFL toekent als in de brede waaier aan activiteiten die het ontplooit. Deze korte evaluatie beperkt zich dan ook tot enkele grote hoofdlijnen voor de afgelopen beheersovereenkomst.

- Uit de studie naar het inkomen van auteurs³ blijkt dat hooguit 20% van de auteurs kan leven van zijn literaire activiteiten en inkomsten. Diezelfde auteurs dragen gemiddeld slechts 10% bij aan het gezinsinkomen. De studie toont bovendien aan dat VFL-werkbeurzen en honoraria voor auteurslezingen bij zowat de helft van de auteurs een zeer belangrijke bijdrage vormen (40 à 45%) van hun jaarlijks inkomen uit literaire activiteiten.
- Vanuit die informatie is het opmerkelijk dat het VFL erin geslaagd is om vanaf 2011 tot en met 2014 elk jaar opnieuw een stijging van de rechtstreeks toegekende subsidies aan auteurs te realiseren, ondanks de kaasschaaf en de besparingen voor 2015. In 2011 ging € 1.100.000 rechtstreeks naar auteurs, in 2014 liep dat bedrag op tot € 1.716.000 of een spectaculaire stijging met maar liefst 56%. Ook voor 2015 geeft de prognose andermaal een stijging aan.
- In 2012 kreeg het VFL de opdracht de subsidiëring van auteurslezingen te organiseren terug van Stichting Lezen (SL). Het VFL maakte van dat overgangsjaar gebruik om enkele aanpassingen door te voeren: afstemming met de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) en het veld over gewenste verbeteringen, een administratieve vereenvoudiging van de regeling, een continue aanvraagmogelijkheid in plaats van drie keer per jaar, de ontwikkeling van een gebruiksvriendelijke website voor auteurs en organisatoren en een uitbreiding van de potentiële organisatoren naar de sociaal-culturele en de welzijnssector. In 2014 voerde het VFL bovendien de éénloketfunctie in, waarbij de volledige administratieve afhandeling van de gesubsidieerde lezing in handen is van het VFL. Hierdoor ontvangt de auteur kort na de lezing van het VFL zijn volledige honorarium. Het VFL factureert tegelijkertijd aan de organisator de eigen bijdrage en de vervoersonkosten, en biedt dus een korting van 100 euro op de factuur van de organisator. De resultaten spreken voor zich: de uitbetalingen stegen van € 210.000 in 2012 naar € 606.326 in 2014. Een groot deel van

3. Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij literaire auteurs in Vlaanderen*, VAV, maart 2011; Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij literaire vertalers in Vlaanderen*, VAV, december 2011; Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij illustratoren in Vlaanderen*, VAV, december 2012.

deze uitbetalingen worden gerecupereerd door inkomsten uit de markt, namelijk bij organisatoren, te halen. Het VFL garandeert met deze praktijk een correcte uitbetaling voor iedere gesubsidieerde auteurslezing en maakt bovendien de inkomstenstroom uit auteurslezingen zichtbaar. Tussen 2013 en 2015 werden maar liefst 168 nieuwe auteurs toegelaten tot de auteurslijst en nam het aantal lezingen toe tot ruim 2.350 per jaar. Dat zijn ruim 250 extra lezingen sinds de overname. Tot slot is aan iedere subsidiëring verplichte feedback gekoppeld, waardoor het VFL de tevredenheid van organisatoren en auteurs te allen tijde kan monitoren.

- Het VFL springt voorzichtig om met de middelen van de Vlaamse overheid en waakt over efficiëntie en effectiviteit. De huidige beheersovereenkomst bepaalt dat de totale overhead (personeels- en werkingskosten van het secretariaat) bij voorkeur niet hoger is dan 27%. In 2011 bedroeg de overhead van het VFL 27,44%, in 2014 was die reeds gedaald tot 19,50%. Dat betekent dat 80,50% van de VFL-middelen rechtstreeks naar de doelstellingen gaan. In diezelfde periode werden het takenpakket en de verantwoordelijkheden van het VFL echter fors uitgebreid. De middelen voor personeelsondersteuning stegen nauwelijks, wat de werkdruk aanzienlijk verhoogde.
- In zijn buitenlandpromotie slaagde het VFL erin om een succesvol en gestroomlijnd vertaalbeleid op poten te zetten voor alle literaire genres. In 2011 werd subsidie toegekend voor de vertaling van 103 titels, in 2014 liep dat op tot 131 vertalingen, en dat in meer dan 30 talen en landen. Het VFL heeft inmiddels een indrukwekkend netwerk van zo'n 1.500 internationale uitgevers opgebouwd en onderhoudt op jaarlijkse basis regelmatige contacten met zo'n 900 uitgevers in alle genres. Deze opmerkelijke prestatie voor een kleine taalregio is in het buitenland niet onopgemerkt gebleven en zorgde er mee voor dat Vlaanderen in 2016 samen met Nederland opnieuw gastland zal zijn op de Frankfurter Buchmesse, nadat ze dat al een keer samen waren in 1993.
- In diezelfde internationale context ligt het VFL mee aan de basis van het Goudfazant-netwerk. Dat Europees netwerk van letterenfonds en literatuurstichtingen telt inmiddels een 15-tal leden en vergadert tweemaal per jaar om informatie uit te wisselen en gezamenlijke doelstellingen na te streven. Het VFL vervult in dat netwerk de rol van covoorzitter.
- In het kader van een geïntegreerd letterenbeleid is er nu een regelmatig overleg met alle gesubsidieerde literaire organisaties en wordt werk gemaakt van inhoudelijke afstemming en meer samenwerking dan voorheen. De vernieuwde aanpak van Gedichtendag, gecoördineerd en gestuurd door het Poëziecentrum, is daar alvast een geslaagd voorbeeld van.
- In 2014 werd leesbevordering toegevoegd aan de opdracht van het VFL met een addendum aan de beheersovereenkomst. Dat heeft geleid tot een grondig vernieuwde en positieve relatie met Stichting Lezen, een overwogen, open en gestructureerde verdeling van projectmiddelen Lees-

bevordering via de nieuwe adviescommissie Letteren en Samenleving, het opstellen van een breed gedragen en beleidsdomeinoverschrijdend leesbevorderingsbeleid in de loop van 2015 en het beter detecteren van drempels en opzetten van proefprojecten voor kans- en doelgroepen⁴.

- Het VFL zet in op reële aandacht voor de superdiverse samenleving⁵ ook vanuit het letterenveld. Dat vertaalt zich in projectondersteuning voor gevluichte schrijvers⁶ (i.s.m. PEN Vlaanderen), projectsubsidies voor gekleurde kinderboeken en auteurs met een migratieachtergrond (i.s.m. SESAM en Verbal Vision), een proefproject om via slam poetry doelgroepen die vandaag nog te weinig bereikt worden veel sneller en effectiever toe te leiden naar het letterenveld en een bewuste weerspiegeling van een man-vrouwevenwicht en mensen met migratieachtergrond in de adviescommissies van het VFL.
- Het BoekenOverleg werkt steeds nauwer samen en dat leidde tot een breed, door de sector gedragen en concreet memorandum met duidelijke prioriteiten. Onder meer de gereguleerde boekenprijs, het door de sector ondersteund leesbevorderingsbeleid en de verankering van het geïntegreerd letterenbeleid werden op de politieke agenda gezet en sijn pelden ook door in het recente Vlaamse regeerakkoord.
- Een degelijke denkoefening naar de rol en functie van literaire tijdschriften leverde een grondig hertimmerd beleid op, met een nieuwe ondersteuningsregeling los van de verschijningsvorm. Die nieuwe regeling ligt mee ten grondslag aan het uit te werken geïntegreerd tijdschriftenbeleid voor algemeen culturele, erfgoed- en literaire tijdschriften, dat door de minister wordt nagestreefd.
- Deze zomer lanceren het VFL en de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL) als gezamenlijke initiatiefnemers een dynamische Vlaamse canon. Het doel van dit project is om zichtbaar te maken welke teksten door het literaire veld in Vlaanderen als essentiële Nederlandstalige literatuur worden beschouwd. De canon heeft de ambitie bij voorkeur een nuttig instrument te zijn voor het onderwijs, de overheid, uitgeverijen en het brede lezerspubliek.

4. Kansengroep: groep van personen die minder dan gemiddeld vertegenwoordigd is op bepaalde maatschappelijke werkerterreinen (arbeid, onderwijs, cultuur, ...). Doelgroep: groep mensen die een aantal kenmerken gemeenschappelijk hebben. Voorbeelden van doelgroepen zijn: etnisch-culturele minderheden, jeugd, ouderen, vrouwen, holebi's, enzovoort.

5. De samenleving in Vlaanderen wordt in toenemende mate divers en heterogeen. Zo spreekt men tegenwoordig van superdiversiteit in plaats van diversiteit, wegens een grotere diversiteit in onder meer landen van herkomst (specifiek te vermelden is hier de intra-Europese migratie), in redenen voor migratie en in statuten van verblijf. Tevens kent de migratie een sterke vervrouwelijking tegenover de klassieke arbeidsmigratie. Kinderen, van wie meer en meer met wortels in migratie, kleuren steeds vaker de steden.

6. Vluchteling: persoon die zich buiten zijn land van herkomst bevindt, die de bescherming van het land niet meer kan of wil inroepen omdat hij een gegronde vrees voor vervolging koestert omwille van zijn ras, religie, nationaliteit, politieke overtuiging of zijn behoren tot een sociale groep.

2. PRIORITEITEN 2016-2020

DE AUTEUR: VAN CREATIE TOT PODIUM

Dit doet het VFL al

Hier volgt een overzicht van de verschillende manieren waarop het VFL auteurs vandaag op een directe manier ondersteunt. Daarbovenop verleent het VFL op veel manieren ook indirect steun aan auteurs, onder meer door projecten of door andere spelers uit de waardeketen van het boekenvak en letterenveld financieel te steunen. De belangrijkste van die steunmaatregelen volgen verder in de tekst.

SUBSIDIE OF PROJECT	DOEL	BEDRAG
Werkbeurzen literaire auteurs	Geld voor tijd: <u>auteurs van literair werk</u> financiële ruimte bieden om aan boekprojecten te werken.	€ 5.000 tot € 20.000 per auteur per jaar
Stimuleringsbeurzen literaire auteurs	<u>Gedebuteerde auteurs</u> extra motiveren om nieuwe literaire schrijf- of illustratieprojecten aan te pakken.	€ 3.500 tot € 10.000
Werkbeurzen stripauteurs	Geld voor tijd: <u>stripauteurs</u> financiële ruimte bieden om aan boekproject(en) te werken.	€ 2.500 tot € 20.000 per jaar
Auteurslezingen	<u>Auteurs</u> stimuleren om lezingen te geven over hun werk, via steun aan sociale en culturele organisaties die lezingen organiseren.	€ 100 per lezing, 2.300 lezingen per jaar
Vlaamse Auteursvereniging	De werking van een goed functionerende en autonome auteursvereniging voor Vlaamse <u>auteurs</u> mogelijk maken.	€ 42.000 per jaar
Reisbeurzen ⁷	<u>Auteurs</u> de mogelijkheid bieden te reizen in het kader van research of studie ter plaatse in functie van de creatie van nieuw literair werk.	tot € 500 per reis
Auteursbezoeken	<u>Auteurs</u> steunen die naar het buitenland reizen om hun vertaalde werk te promoten, door bij te dragen aan de reiskosten.	tot € 500 per reis
Residenties	<u>Auteurs</u> stimuleren zichzelf verder te ontwikkelen door te verblijven in een buitenlandse residentie (schrijverblijf of universiteit) (in samenwerking met Passa Porta en de Nederlandse Taalunie).	Reiskosten, eventueel aangevuld met vergoeding voor verblijf
Vertaalsubsidies	De vertaling van werk van fictie-, non-fictie- en theaterauteurs mogelijk maken. Bijdragen tot het honorarium van <u>vertalers</u> .	tot € 8.000 per vertaling

7. Deze subsidieregeling werd wegens de besparingen voorlopig *on hold* gezet in 2015.

Poetry grants	De vertaling van poëzie van Vlaamse dichters mogelijk maken. Bijdragen tot de productiekosten en het honorarium van <u>vertalers</u> .	tot € 8.000 per vertaling
Grants for illustrated books	De vertaling van werk van Vlaamse illustratoren en stripauteurs mogelijk maken. Bijdragen tot de productiekosten en het honorarium van <u>vertalers</u> .	tot € 2.800 per vertaling
Projectbeurzen vertalers	<u>Literaire vertalers</u> in het Nederlands betere kansen bieden om een concrete boekvertaling te realiseren.	tot € 20.000 per jaar
Stimuleringsubsidies vertalers	<u>Vertalers</u> van een eerste literaire publicatie de financiële slagkracht en extra motivatie geven om zich verder te bekwaamen in het vak en te werken aan een tweede boekvertaling.	tot € 5.000 per jaar
Vertalershuis	<u>Literaire vertalers</u> uit het Nederlands de kans bieden gedurende een maand in Antwerpen te werken aan een vertaling, midden in de Vlaamse taal en cultuur.	€ 1.000 per maand, vaste kosten inbegrepen
Tweejaarlijkse vertaalprijzen (uit het Duits, Frans en Engels)	Aandacht vragen voor en appreciatie schenken aan <u>literaire vertalers</u> uit het Nederlands, onze belangrijkste ambassadeurs in het buitenland (in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds).	€ 5.000 euro per prijs

Toekomstplannen

— WERKBEURZEN

Werkbeurzen worden voor een jaar toegekend en bieden een auteur de financiële ruimte om kwalitatief hoogstaand literair werk te creëren. Op een indexering na is het VFL niet van plan de komende vijf jaar het bedrag voor de werkbeurzen aanzienlijk aan te passen. Wel wil het inzetten op een nieuwe regeling voor verhalende non-fictie, die we hier even buiten beschouwing laten (zie verder).

Het principe achter het huidige VFL-werkbeurzensysteem is geld = tijd. De beurs dient (enkel) om tijd te kopen om aan kwaliteitsvol literair werk te werken. Het gaat uit van de premisse dat bepaalde auteurs literair werk maken dat waardevol is voor de maatschappij, maar onvoldoende gehonoreerd wordt door de markt om voldoende tijd te kunnen kopen om het te produceren. De beurs dient niet om bijvoorbeeld promotie, distributie of productie te financieren, reiskosten te dekken, derden in te huren, vertalingen te genereren, enzovoort.

Je kan ook uitgaan van de premisse dat de auteur een culturele ondernemer is, die financiering zoekt om een product te bedenken, ontwikkelen, produceren en vermarkten. Eerder dan een werkplan voor een boek, zou die dan een integraal projectplan kunnen indienen. Als dat wordt goedgekeurd, kan hij dan een

enveloppe krijgen die hij vrijer kan aanwenden voor de ontwikkeling van zijn project: inkomen, materiaal, studiereizen, redactie, promotieacties, fragmentvertalingen en factsheets, reizen naar buitenlandse beurzen, enzovoort. Het VFL wil de mogelijkheden, voor- en nadelen van dit systeem onderzoeken door een pilootproject op te zetten voor een literair genre met een beperkt aantal aanvragen.

Budgettaire impact: € 35.000 (2016, 2017, 2018) en € 75.000 (2019, 2020) per jaar

— AUTEURSLEZINGEN

Het VFL subsidieert sinds 1 januari 2013 auteurslezingen in Vlaanderen. Scholen, bibliotheken, sociale en culturele organisaties kunnen een tegemoetkoming van € 100 krijgen voor de auteurslezing die zij organiseren. Dat bedrag gaat rechtstreeks naar de auteur, samen met de rest van diens honorarium en vervoersonkosten, die het VFL int bij de organisatoren. Uit de inkomensstudies voor auteurs⁸ door de VAV komt naar voren hoe belangrijk de auteurslezingen zijn als onderdeel van de inkomensmix van de gemiddelde auteur.

Auteurs die voor gesubsidieerde lezingen in aanmerking komen, schrijven literair werk dat is uitgegeven bij een professionele uitgeverij. Hun werk wordt niet beoordeeld op kwaliteit, waardoor deze ondersteuningsmogelijkheid ongeveer 630 Vlaamse auteurs ten goede komt.

In 2013 en 2014 steeg het aantal aanvragen voor tegemoetkomingen bij auteurslezingen met ongeveer 100 lezingen per jaar. Voor 2015 loopt dat op tot naar schatting 200 à 250 extra lezingen. Oorzaken hiervoor zijn: een steeds grotere nood aan ondersteuning bij scholen en bibliotheken, omdat hun inkomstenmodel door besparingen onder druk komt te staan; een stijging van het aantal auteurs op de auteurslijst; een uitbreiding van het type organisatoren dat in aanmerking komt voor subsidies (sinds 2014 ook organisaties in de sociaal-culturele en welzijnssector en kunstencentra); een regelmatige thematische promotie door het VFL.

De gesubsidieerde auteurslezingen kunnen erg breed worden ingezet: een divers palet aan auteurs, illustratoren en vertalers kunnen worden gekoppeld aan een nog breder scala aan culturele, sociale of maatschappelijk georiënteerde organisatoren, verspreid over heel Vlaanderen. Deze laagdrempelige en brede vorm van leesbevordering leent er zich dan ook perfect toe om pilootprojecten mee op poten te zetten, zoals ondersteuning voor nieuwe vormen van literatuur (bijvoorbeeld slam poetry), of auteurs die bij andere subsidielijnen uit de boot dreigen te vallen (bijvoorbeeld gevluchte schrijvers via PEN Vlaanderen).

Voor de periode van de volgende beheersovereenkomst voorziet het VFL:

- Een algemene jaarlijkse groei van de auteurslezingen op basis van het bestaande reglement;
- Een uitbreiding van de auteurslijst met slam poets, gevluchte auteurs en auteurs van non-fictie, die op die manier gesubsidieerde lezingen kunnen geven;
- Een gefaseerde verhoging van het aantal gesubsidieerde auteurslezingen per auteur (momenteel maximaal 15 gesubsidieerde lezingen per

8. Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij literaire auteurs in Vlaanderen*, VAV, maart 2011; Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij literaire vertalers in Vlaanderen*, VAV, december 2011; Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij illustratoren in Vlaanderen*, VAV, december 2012.

jaar) en/of het progressief optrekken van de subsidie van het VFL en de eigen bijdrage van de organisator;

- Grensoverschrijdende lezingen: Vlaamse auteurs in Nederland en Wallonië en vice versa;
- Coaching van minder ervaren auteurs door ervaren auteurs en bijscholing via workshops.

Budgettaire impact: in fases per jaar € 45.000 (2016), € 50.000 (2017), € 72.500 (2018), € 75.000 (2019), € 90.000 (2020)

— VERTALERS

Uit onderzoek⁹ blijkt dat leven als Vlaams en bij uitbreiding Europees literair vertaler financieel nauwelijks haalbaar is. Bij ons speelt er niet alleen een groot concurrentieel verschil tussen Vlaanderen en Nederland. Door de crisis in het boekenvak, het grotere risico bij uitgave van een vertaald boek, het beperkte afzetgebied en de hogere kostprijs daalt bovendien het aantal vertalingen, en staan ook de gebruikelijke vertaaltarieven onder druk. Mede door die onaantrekkelijke arbeidsvoorwaarden is er bij vertalers onvoldoende instroom van nieuw en jong talent, wat nochtans erg noodzakelijk is wegens de toenemende vergrijzing bij vertalers.

In 2015 zet het VFL een pilootproject op de rails voor vertalers *uit* het Nederlands, waarbij het hen stimuleert zelf actief titels te promoten bij buitenlandse uitgeverijen. Het VFL lanceert daartoe een oproep om voorstellen voor te vertalen titels in te dienen, en kent enkele ‘promotiebeurzen’ toe. Daarbij krijgt de vertaler een budget om aan een fragmentvertaling en promotiedossier te werken en het boek te promoten bij uitgevers. Wanneer dit pilootproject positief wordt geëvalueerd, zal het VFL een gelijkaardig project lanceren voor vertalers *in* het Nederlands. Vertalers zullen dan een budget krijgen om een fragmentvertaling te maken van een internationale titel in het Nederlands, om daar vervolgens Nederlandse en Vlaamse uitgevers mee te benaderen.

Daarnaast vindt het VFL het belangrijk dat jonge(re) vertalers begeleid kunnen worden via een mentoraat en dat jaarlijks extra stimuleringsubsidies ter beschikking worden gesteld. Bovendien wil het VFL samen met het Nederlands Letterenfonds (NLF), de Nederlandse Taalunie (NTU), het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV), de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) en de Europese collega-letterenfonds (Goudfazant-netwerk) blijven lobbyen om de erkenning, de (financiële) arbeidsvoorwaarden en de Europese ondersteuning van vertalers op een hoger niveau te tillen.

Budgettaire impact: € 50.000 per jaar

EEN DYNAMISCH EN DIVERS LETTERENVELD

Dit doet het VFL al

SUBSIDIE OF PROJECT	DOEL
Literaire tijdschriften	Literaire tijdschriften ondersteunen en stimuleren ruimte te maken voor experiment, aandacht te hebben voor kwetsbare genres en leesbevordering en een <u>ontmoetingsplaats</u> te zijn voor auteurs, vertalers en redacteurs.
Literaire manifestaties en organisaties	<u>Initiatieven en organisaties</u> ondersteunen die een kwaliteitsvolle en bovenlokale literair-maatschappelijke of literair-culturele functie vervullen, en de verspreiding bevorderen van de Nederlandstalige literatuur en hun scheppers.
Projecten leesbevordering	Literatuur toegankelijk maken voor <u>kansengroepen</u> , met specifieke aandacht voor interculturaliteit en personen in armoede, door projecten te steunen met een bovenlokale uitstraling, al dan niet opgezet als experiment (in samenwerking met Stichting Lezen).

Toekomstplannen

— NON-FICTIE

Verhalende non-fictie krijgt vandaag slechts op bescheiden wijze aandacht in het VFL. Er is een uiterst beperkte mogelijkheid tot werkbeurzen via de adviescommissie Poëzie en Essay. De subsidiemogelijkheid voor (literaire en culturele) biografieën werd de laatste jaren systematisch afgebouwd en vanaf 2015 (onder druk van de besparingen) helemaal stopgezet. Het VFL zette een kortlopend experiment op om een aantal succesvolle non-fictietitels in het buitenland vertaald te krijgen. Dankzij een eenmalige projectsubsidie (€ 118.000) van minister Schauvliege slaagde het VFL er gedurende twee jaar in om daar nog een vervolg(je) aan te breien. Op dit moment kan het VFL voor vertalingen uit het Nederlands nog even een beroep doen op financiële middelen die daarvoor voorzien werden in het budget voor het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016.

Het is hoog tijd om dit beleid op een duurzame manier te verankeren met een reëel toekomst- en ontwikkelingsperspectief. Het VFL wil daarom een volwaardig non-fictiebeleid op de rails zetten. Dit zal gefaseerd gebeuren, om tegen het einde van de nieuwe beleidsperiode te komen tot een hoogstaand kwaliteitsvol beleid, gelijkwaardig aan het bestaande VFL-beleid voor de andere literaire genres. We willen dit aanpakken met het uitbouwen van subsidielijnen werkbeurzen (€ 100.000), reisbeurzen (€ 5.000 à € 7.500) en auteurslezingen (€ 10.000 à 15.000) voor non-fictieauteurs, productiesubsidies (€ 20.000 à € 25.000) voor minder commercieel evidente non-fictie bij Vlaamse uitgevers, subsidies voor vertalingen uit het Nederlands (€ 50.000 à

9. Loes Chielens e.a., *Inkomsonderzoek bij literaire vertalers in Vlaanderen*, VAV, december 2011; *Dagelijks brood. Arbeidsmarktpositie van vertalers*, Nederlandse Taalunie; *Working conditions in 23 EU countries*, CEATL.

75.000), een plek voor non-fictieauteurs in de verdere ontwikkeling van het buitenlands presentatie- en residentiebeleid (€ 10.000) en een op te richten adviescommissie Non-Fictie (€ 7.000). Omdat dit nieuw beleid is, is er ook nood aan extra personeels-ondersteuning (€ 60.000).

Budgettaire impact: € 242.000 (2016) à € 285.800 (2020)

— DIVERSITEIT

Het VFL voert een uitgesproken diversiteitsbeleid, waarbij het kansen wil creëren door drempels weg te werken voor kansen- en doelgroepen en auteurs van niet-westerse origine wil stimuleren om hun talent te tonen en te ontwikkelen. Het VFL bekijkt of én wat het voor bepaalde mensen, organisaties en groepen kan betekenen, vanuit één uitgangspunt: iedereen is welkom. Het VFL bevraagt de heersende artistieke canon en reflecteert over de gevolgen van de globalisering veroorzaakt door nieuwe en oude migratiestromen. Het VFL ziet het als een belangrijk deel van zijn missie om ervoor te zorgen dat ‘nieuwe’ of ‘andere’ stemmen ook daadwerkelijk kansen krijgen en niet in de marge moeten blijven opereren. Het wil een plaats bieden aan wat afwijkt van overheersend westerse cultuurpatronen. Kwaliteit is en blijft een kernwaarde van het VFL, maar wordt op een open en dynamische manier gehanteerd: bij de beoordeling ervan wordt er rekening gehouden met de maatschappelijke waarde van literair werk en is er ook voldoende aandacht voor ontwikkelingsgerichte criteria.

Het VFL wil de komende jaren voldoende (financiële) ruimte voorzien om te investeren in pilootprojecten of uitbreiding van bestaande subsidiereglementen.

Mogelijke ondersteuningsvormen:

- Structurele ondersteuning voor initiatieven met slam poetry en projecten met gevluchte auteurs binnen de subsidieregeling voor auteurslezingen, en auteurs met een migratieachtergrond of gevluchte auteurs de mogelijkheid geven om gesubsidieerde lezingen te geven (€ 10.000);
- Anderstalige en/of meertalige Vlaamse auteurs de kans geven hun werk bij Nederlandstalige uitgeverij te promoten door professionele fragment-vertalingen in het Nederlands te laten maken van hun werk (€ 5.000);
- Ondersteuning van nieuwe stemmen bij theaterauteurs door een brede oproep te lanceren en middelen voor schrijfp opdrachten te voorzien, gekoppeld aan coaching en productionele ondersteuning (€ 15.000);
- Productiesubsidies voorzien voor uitgeverijen die ruimte geven aan nieuwe stemmen en die aandacht hebben voor het zichtbaar maken van de superdiverse samenleving (€ 15.000).

Budgettaire impact: € 45.000

— LITERAIR MIDDENVELD

Het literaire middenveld is een verbindingsfactor tussen de literaire creatie en de lezer. De verschillende spelers verzorgen de verspreiding, de ontwikkeling en de presentatie van literatuur in al haar genres. Ze geven literatuur een plek in de maatschappij en maken literatuur toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen. Organisaties in het literaire middenveld zijn van cruciaal belang om literatuur te presenteren, de lezer of bezoeker te informeren, over literatuur te reflecteren, nieuwe literaire vormen

te stimuleren, een kritische stem te laten horen, vernieuwing, dynamiek en diversiteit te stimuleren, nieuw en jong talent podiumkansen te geven en expertise te delen.

Meer dynamiek, grotere maatschappelijke verankering, intensere samenwerking en het mogelijk maken van nieuwe instroom en verjonging zijn belangrijke aandachtspunten voor de nieuwe beleidsperiode, net als een betere landelijke spreiding van de programmering van literaire organisaties en literaire manifestaties over heel Vlaanderen. Dat impliceert een betere taakverdeling van elke speler en een duidelijke definiëring van de kerntaak van de verschillende organisaties, die met elkaar een openlijk gesprek moeten aangaan over complementariteit, doelstellingen en prioriteiten. Daarbij zal nadrukkelijk rekening worden gehouden met transversale thema's als doelgroepenwerking, inzet op leesbevorderende activiteiten en vooral ook op publieksverbreding. Literatuur moet toegankelijk worden gemaakt voor een breed en divers publiek, door actief in te zetten op kansengroepen en een inclusief intercultureel beleid te voeren. Alle mogelijke literaire genres moeten ook vertegenwoordigd zijn in het veld van de literaire organisaties, manifestaties en literaire tijdschriften: fictie, non-fictie, poëzie, essay, kinder- en jeugdliteratuur, toneelliteratuur, strips en vertaalde literatuur.

Vanuit een sterkte-zwakteanalyse van het literair middenveld wil het VFL via de beheersovereenkomsten met de diverse organisaties inzetten op meer sturing op hoofdlijnen, zonder afbreuk te doen aan de autonomie van inhoudelijke programmatie. Enkele aandachtspunten zijn:

- De balans tussen overhead/werkingskosten en middelen die voor de realisatie van doelstellingen dienen;
- De balans tussen eigen inkomsten en subsidiemiddelen;
- Het aandeel van de inkomsten dat rechtstreeks ten goede komt aan auteurs;
- De uitwisseling tussen Vlaanderen en Wallonië, als invulling van het culturele akkoord tussen Vlaanderen en de Franse Gemeenschap;
- De uitwisseling tussen Vlaanderen en Nederland, vanuit de vaststelling uit een recente studie van de Nederlandse Taalunie dat de kloof tussen beide landen groeit en de kennis van elkaars literatuur afneemt;
- Digitalisering en multimediale inzet van literatuur;
- Voldoende aandacht voor landelijke spreiding en reële samenwerking met diverse partners;
- Meer aandacht voor specifieke genres: poëzie, non-fictie, essay en vertalingen in het Nederlands;
- Leesbevordering in samenwerking met sterke partners, zoals bibliotheken en scholen;
- Aandacht voor maatschappelijke thema als diversiteit, armoedebestrijding, duurzaamheid, enzovoort.
- Aandacht voor publieksverbreding en diversifiëring, inzetten op kansengroepen.

Budgettaire impact: € 100.000 (of zo'n 10% van de huidige beschikbare middelen¹⁰).

10. Sinds de oprichting van het VFL werden noch de overhead, noch de middelen voor de doelstellingen ooit geïndexeerd en dus is een inhaaloperatie voor de literaire organisaties meer dan wenselijk en billijk ten opzichte van organisaties die ondersteund worden binnen het Kunstendecreet. Zie ook *VFL-structuur*.

INTERNATIONALE AMBITIE

Dit doet het VFL al

SUBSIDIE OF PROJECT	DOEL
Vertaalsubsidies alle genres (zie ook De auteur: van creatie tot podium)	Buitenlandse uitgevers <u>stimuleren om Vlaamse literatuur te vertalen</u> in samenwerking met een professionele vertaler (zie 'De auteur: van creatie tot podium' voor meer details over de verschillende regelingen).
Promotie Vlaamse literatuur op internationale vakbeurzen en festivals	Werk van <u>Vlaamse auteurs op de wereldkaart</u> zetten door het actief te promoten in gesprekken met buitenlandse uitgevers, en hen warm te maken om Vlaamse literatuur te vertalen.
Buitenlandse presentaties mogelijk maken	Vlaamse auteurs <u>buitenlandse podia</u> geven door te lobbyen bij internationale literatuurfestivals en zelf initiatieven nemen (bv. gastlandschap op stripfestival in Angoulême in 2009, gastlandschap op Frankfurter Buchmesse in 2016).
Publishers tours	10 buitenlandse uitgevers overtuigen van de <u>kwaliteit van onze literatuur</u> (telkens één bepaald genre) door hen voor een midweek naar Vlaanderen te halen en onze boekenwereld en -mensen van dichtbij te leren kennen.
Vorbereiding Frankfurt gastland 2016	De nieuwe generatie Vlaamse auteurs, en met hen onze hele literatuur en cultuur, <u>aan de wereld tonen</u> tijdens de gezamenlijke Vlaams-Nederlandse presentatie op de Frankfurter Buchmesse in 2016, wanneer we gastland zijn.

Toekomstplannen

De Nederlandstalige boekenmarkt is te klein voor auteurs, uitgevers en andere professionals om te overleven. Het inzetten op het buitenland, buitenlandse rechten van auteurs verkopen, brengt niet alleen extra inkomsten op, maar is ook belangrijk voor het imago van een auteur of uitgever, die daardoor weer bouwt aan een grotere aanwezigheid in andere talen en landen. In die zin is buitenlandpromotie dus ook van belang in het persoonlijke en artistieke ontwikkelingstraject.

In oktober 2016 zijn Vlaanderen en Nederland gastland op de Frankfurter Buchmesse, de belangrijkste internationale boekenvakbeurs. Onder meer om de vruchten te plukken van deze enorme kans, wil het VFL maximaal en nadrukkelijk blijven inzetten op de promotie van Vlaamse literatuur in de wereld, via een driesporenbeleid: vertaalbeleid, presentatiebeleid en ontwikkelingsbeleid.

— VERDERE UITBOUW VERTAALBELEID

PORTAALWEBSITE

Het vertaalbeleid van het VFL draait goed en op volle toeren. Het is daarbij belangrijk dat het VFL in zijn actieve promotie van werk van Vlaamse auteurs in het buitenland altijd over actuele informatie beschikt, die op een heldere, snelle en aantrekkelijke manier toegankelijk is voor een buitenlands publiek. Daarom ligt er een plan klaar om een dynamische Engelstalige portaalwebsite op te zetten, die alle

mogelijke informatie over Nederlandstalige literatuur toegankelijk maakt voor (vooral) buitenlandse professionals. Het is de bedoeling deze te laten voortbouwen op de website die ontwikkeld wordt voor het project Frankfurt gastland 2016 (zie verder). Niet alleen is dat een duurzaam alternatief voor de informatiekranen, thematische brochures en auteursinformatiefiches die het VFL nu hanteert. Het is op deze manier ook veel makkelijker om kort op de bal te spelen en veel meer professionals en doelgroepen tegelijk te bereiken.

Budgettaire impact: € 47.500 (eenmalig) + € 4.500 (structureel)

ONDERZOEK EN ANALYSE

In de toekomst wil het buitenlandteam van het VFL tijd, middelen en personeel kunnen vrijmaken voor onderzoek en analyse. Het gaat dan om onderzoek naar normen en standaarden voor vertaalcontracten, afstemming met de Europese Unie en het EU-subsidieprogramma, en afstemming met andere fondsen en organisaties als VAV en CEATL, het Europese netwerk van organisaties van literair vertalers. Zo wil het VFL komen tot transparante richtlijnen voor zijn buitenlandploeg, en dus ook voor de buitenwereld, over hoe om te gaan met vertaaltarieven, zowel in verschillende landen als voor verschillende genres.

Een analyse dringt zich op van wat per genre de meest vertaalde titels zijn en welke talen ontbreken in die lijstjes, om vervolgens per taal uitgeverijen gericht met deze titels te benaderen. Daarnaast wil het VFL ook de belangrijkste taalgebieden screenen (beginnen met Engels, Frans, Duits en Spaans) en lacunes in kaart brengen per genre en per taalgebied. Daar zal het VFL dan actief op inspelen in zijn buitenlandpromotie, bijvoorbeeld door extra bezoeken aan uitgevers ter plekke, door het aandoen van een extra beurs in een bepaald land, door uitgevers in Vlaanderen uit te nodigen, door met enkele auteurs naar een bepaald festival te reizen, enzovoort.

Budgettaire impact: € 5000

PUBLISHERS TOURS

Een van de meest efficiënte manieren om onze literatuur te promoten, met een grote resultaatsgerichtheid, zijn de publishers tours. Het VFL nodigt hiervoor een tiental uitgevers uit alle windstreken uit naar Vlaanderen. Gedurende een week krijgen ze een introductie tot het literaire en culturele leven van onze regio. Het programma bevat telkens ontmoetingen met auteurs, speeddates met uitgevers en literaire programma's in verschillende Vlaamse kunststeden, en is een ideale manier om duurzame relaties en een actief netwerk op te bouwen binnen de internationale uitgeversgemeenschap. Tot 2013 organiseerde het VFL één publishers tour voor één genre per jaar. In 2014 waren dat er vijf (2 kinder- en jeugdliteratuur, 2 proza/non-fictie, 1 poëzie) in het licht van Frankfurt 2016, wanneer Vlaanderen en Nederland eregast zijn (zie verder). Vanaf 2015 zal het VFL per jaar minstens twee, daarna drie publishers tours organiseren, telkens voor een ander genre. Ook op deze manier wordt ervoor gezorgd dat Frankfurt 2016 een duurzaam effect zal opleveren.

Budgettaire impact: € 36.000 per jaar

FRANKFURTER BUCHMESSE

Vlaanderen en Nederland zijn gastland op de Frankfurter Buchmesse in oktober 2016. Dat is het gevolg van een gezamenlijk initiatief van het VFL en het Nederlands Letterenfonds, die ook de praktische organisatie van dit project in handen hebben. Het belang en de mogelijke effecten van deze opportuniteit mogen niet worden onderschat: het is de grootste en belangrijkste internationale boekenbeurs met 75.000 bezoekers per dag, van wie meer dan de helft professionelen van over heel de wereld. Het is bovendien een groot media-evenement met 9.700 geaccrediteerde journalisten en 150 persagentschappen uit 70 landen. De Buchmesse is het grootste culturele evenement in heel Duitsland.

Gastland zijn betekent meer dan vier dagen in de spotlights staan met een forum van 2.500 m². In tegenstelling tot veel andere internationale evenementen (biënnales, wereldtentoonstelling) ligt de focus in Frankfurt op één land of regio, wat de impact enorm versterkt. Een gastland speelt gedurende een heel jaar een centrale rol, zeker in Duitsland, maar ook op vele andere internationale beurzen en presentatiemomenten waar de Frankfurter Buchmesse aanwezig is. Dat resulteert gemiddeld in 7.000 persartikels.

Gastland word je niet zo maar: kandidaten staan in de rij en moeten met een sterk dossier voor de dag komen om een kans te maken. Het is dan ook hoogst uitzonderlijk dat een gastland een tweede keer wordt uitgenodigd, zoals is gebeurd met het Nederlandse taalgebied na een geslaagde editie in 1993. De organisatoren van de Buchmesse willen hiermee een signaal geven: ze verwachten dat Nederland en Vlaanderen een Gastland 2.0 zullen zijn, en niet enkel hun literatuur zullen presenteren, maar een staalkaart zullen voorleggen van het beste wat de cultuur en de creatieve industrie te bieden hebben. Onze selectie spreekt dan ook boekdelen over de waardering voor het Nederlandse taalgebied als een toonaangevende regio in de ontwikkelingen van de creatieve industrieën.

Artistiek intendant Bart Moeyaert werkt aan een ambitieus programma dat vanaf het voorjaar van 2016 in Duitsland van start gaat en zijn hoogtepunt kent tijdens de Buchmesse in oktober 2016.

Verwacht mag worden dat dit gastlandschap zal leiden tot een aanzienlijke stijging van het aantal vertalingen in Duitsland, maar via die internationale boekenbeurs ook een stevig effect zal nalaten in andere delen van de wereld. Het aantal vertalingen dat het VFL ondersteunt, groeide de jongste jaren fors, maar evaluaties van de meeste recente gastlandschappen tonen aan dat de presentatie in Frankfurt ook een duurzaam effect heeft. Dat betekent dat het land of de taalgemeenschap gemiddeld gedurende vijf tot tien jaar na afloop van het gastlandschap een substantiële groei mag optekenen, op voorwaarde dat er ook actief verder wordt ingezet op buitenlandse promotie.

Budgettaire impact: € 100.000 per jaar vanaf 2017 op basis van 25 extra vertalingen per jaar (gemiddeld € 4.000 per vertaling)

— PRESENTATIEBELEID OP DE RAILS ZETTEN

SAMENWERKING NEDERLAND-VLAANDEREN EN VLAANDEREN-WALLONIË

De beperkte omvang van onze Vlaamse boeken- en letterenmarkt en de intense verwevenheid van het boekenvak in het Nederlandstalige taalgebied maken het logisch dat een versterkte samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen ook een hoge prioriteit moet worden in de volgende beleidsperiode. Uit een recent onderzoek in opdracht van de Nederlandse Taalunie¹¹ blijkt dat er een groot verschil is in wat gelezen wordt in Vlaanderen en in Nederland. Het grensverkeer tussen de twee gebieden bevorderen is een alomvattende en complexe uitdaging, waarvoor geen eenvoudige antwoorden of oplossingen bestaan. Toch wil het VFL in de komende beleidsperiode in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds en de Nederlandse Taalunie een concreet actieplan ontwikkelen om hier duurzame vooruitgang te boeken.

Het VFL ondersteunt Nederlandse auteurs die in Vlaanderen auteurslezingen geven. Het VFL wil nagaan of dit ook in de omgekeerde richting mogelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld dankzij ondersteuning van Schrijvers School Samenleving (SSS), dat bemiddelt voor Vlaamse en Nederlandse auteurs die auteurslezingen geven in Nederland.

Het VFL werkt veel en goed samen met het Nederlands Letterenfonds, een van zijn belangrijkste partners. In de toekomst wil het de band nog verder verstevigen. Ook dat is een logisch gevolg van de intense samenwerking in functie van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016. Beide fondsen hebben een vergelijkbare werking, streven bijna identieke strategische en operationele doelstellingen na zowel in binnen- als buitenland en hanteren gelijkaardige subsidielijnen en methodieken. Het ligt dan ook voor de hand dat de afstemming en samenwerking verder wordt verfijnd en geïntensifieerd. Samen optrekken vanuit het Nederlandstalige taalgebied biedt immers tal van voordelen en kan zorgen voor een grotere slagkracht in het buitenland.

Ook met de Fransse Gemeenschap wil het VFL in het kader van het cultureel akkoord met Vlaanderen een plan ontwikkelen om onze auteurs en literatuur wederzijds beter te leren kennen en promoten. Hierbij wordt gedacht aan een raamakkoord met Promotion des Lettres (Fédération Wallonie-Bruxelles) voor een aantal concrete plannen. Ook samenwerking met Wallonie-Bruxelles International is een mogelijke piste.

Ten slotte ligt het vanuit een geïntegreerd letterenbeleid voor de hand om literaire organisaties, manifestaties en tijdschriften een actievere rol en verantwoordelijkheid toe te bedelen om de internationalisering met Nederland en de Fransse Gemeenschap mee te helpen realiseren in de praktijk.

Budgettaire impact: € 20.000

AUTEURS OP BUITENLANDSE PODIA

De komende jaren wil het VFL meer inzetten op een presentatiebeleid in het buitenland. Het zal een hecht netwerk van een tiental belangrijke internationale literatuurfestivals uitbouwen, om te komen tot een structurele samenwerking in sterk partnerschap. Via dezelfde proactieve aanpak waarmee het VFL boeken promoot

¹¹ Carlo Van Baelen, 1+1 = zelden 2. Over grensverkeer in de Vlaams-Nederlandse literaire boekenmarkt, oktober 2013

bij buitenlandse uitgevers, wil het VFL Vlaamse auteurs over alle genres heen enkele keren per jaar een buitenlands podium geven.

Gekoppeld aan een stijgend aantal vertalingen zullen ook de vraag, de kansen en de noodzaak voor Vlaamse auteurs om aanwezig te zijn op buitenlandse podia en festivals toenemen. Het is dan ook van het grootste belang de zichtbaarheid in de buitenlandse boekhandel te ondersteunen met promotionele aanwezigheid van de auteurs.

Daartoe plant het VFL een eenmalige organisators tour in 2017, waarbij het tien internationale festivalorganisatoren een week naar Vlaanderen haalt (€ 15.000). Op middellange termijn is er nood aan extra personeelsondersteuning (€ 30.000) en een extra budget voor reis- en verblijfskosten van auteurs en extra personeelsinzet. (€ 25.000).

Budgettaire impact: € 32.000 vanaf 2017 groeiend tot € 60.000 voor de ontwikkeling van een internationaal presentatiebeleid

— ONTWIKKELINGSBELEID UITTEKENEN

Op termijn wil het VFL residentieprogramma's op maat mogelijk maken. Op dit moment stuurt het al gericht auteurs naar het buitenland, in nauwe samenwerking met Passa Porta, vertrekkend van het aanbod in residentieplekken. In de toekomst is het nog meer de bedoeling te vertrekken van de specifieke behoefte bij auteurs, met als doel hen te ondersteunen in wat ze op een bepaald moment nodig hebben in hun carrière (bijvoorbeeld een verblijf in een residentie om een boek af te werken, of het bijwonen van een internationale bijeenkomst om hun netwerk uit te breiden, of creatieve input).

Budgettaire impact: € 20.000 (2016) à € 60.000 (2020)

BREED TOEGANKELIJK LETTERENVELD

Dit doet het VFL al

SUBSIDIE OF PROJECT	DOEL
Leesbevordering	<u>De lezer</u> stimuleren om meer en/of beter te lezen (in samenwerking met Stichting Lezen).
Projecten auteurslezingen	<u>Bijzondere projecten rond auteurslezingen</u> ondersteunen, zoals auteurslezingen van gevluchte schrijvers (i.s.m. PEN Vlaanderen), slamlezingen, enzovoort.
Scholenprogramma op de Boekenbeurs in Antwerpen	Een <u>groot aantal kinderen en jongeren</u> op een laagdrempelige manier in contact brengen met auteurs en hun werk en hen de Boekenbeurs leren kennen (i.s.m. met Stichting Lezen, CANON Cultuurcel, Boek.be).
Projecten interculturaliteit en armoede	Projecten ondersteunen die kansen creëren voor <u>stemmen uit andere literaire tradities</u> , en gericht zijn op het wegwerken van mechanismen van sociale en culturele uitsluiting.

Toekomstplannen

— LEESBEVORDERING EN DE LEZER

Niet enkel het boek en wie het schrijft, maar ook de lezer neemt een prominente plaats in het toekomstige beleid van het VFL. Boeken komen immers pas tot leven op het moment dat ze (voor)gelezen worden.

In 2014 werd 'leesbevordering' toegevoegd aan de opdracht van het VFL, met een addendum bij de beheersovereenkomst. Vanuit de keuze om te werken aan een geïntegreerd letterenbeleid is dat volkomen logisch. Een coherent beleid moet immers ook aandacht opbrengen voor de bestemming van de creatie en via samenwerking met sterke partners zorgen voor een brede participatie.

Het geloof in de emanciperende kracht van lezen blijft het centrale uitgangspunt. Het VFL is ervan overtuigd dat een duurzaam leesbevorderingsbeleid reëel kan bijdragen tot een meer democratische, empathische en inclusieve samenleving. Het ziet leesbevordering dan ook in de eerste plaats als een verhaal van kansen bieden aan zoveel mogelijk bevolkingsgroepen. Daarbij is het belangrijk om door succeservaringen een hefboomeffect te creëren in het bijzonder voor die groepen in de samenleving waarvoor boeken en lezen wegens verschillende redenen geen evidentie zijn. Door het ontwikkelen van een inspirerend leesklimaat wil het VFL mensen toegang geven tot lezen en het plezier van lezen laten ontdekken, om zo bij te dragen tot de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie van velen.

Het VFL ontwikkelde dit nieuwe beleid in zijn werking in 2014 en 2015 stapsgewijs door een nieuwe subsidieregeling voor leesbevorderingsprojecten te lanceren (1), een bevoorrechte samenwerking met Stichting Lezen (SL) uit te bouwen (2) en een nieuwe adviescommissie Letteren en Samenleving te installeren (3). Op die fundamenten zal de komende jaren systematisch verder worden gebouwd.

De projectmiddelen gereserveerd voor leesbevordering (1) worden bij voorkeur benut om initiatieven te ondersteunen die aandacht hebben voor diversiteit en kansengroepen. Op deze manier wil het VFL gericht impulsen geven om lezen en literatuur bij nog veel meer mensen te brengen. Brede inzet van deze middelen zorgt mee voor een kleurrijk palet aan initiatieven uit diverse en soms onverwachte hoek. Het VFL wil deze inspirerende voorbeelden, met nieuwe invalshoeken en uiteenlopende methodieken, zo breed mogelijk bekend maken.

Daarenboven wordt in nauw overleg met Stichting Lezen (2) gewerkt aan een overkoepelend breed gedragen en slagkrachtig leesbevorderingsbeleid in Vlaanderen waarbij Stichting Lezen in de eerste plaats een coördinerende opdracht krijgt. Van Stichting Lezen wordt verwacht dat zij een ambitieus, resultaatgericht en beleidsdomeinoverschrijdend beleid uitbouwt met duidelijke accenten. Het VFL wil dat Stichting Lezen in alle aspecten van haar werking duidelijk aandacht heeft voor de culturele en maatschappelijke diversiteit en het bereiken van kansengroepen en mede in functie daarvan de mogelijkheden van de hedendaagse technologische en digitale ontwikkelingen integreert en benut.

Als centraal expertise- en ervaringscentrum moet Stichting Lezen inspiratie bieden, andere spelers motiveren om proactief stappen te zetten naar kansen- en doelgroepen via een doorlopende leeslijn en een knooppunt zijn van een breed netwerk. Om haar doelstellingen te verwezenlijken, werkt Stichting Lezen zoveel mogelijk samen met professionele spelers zowel binnen als buiten het letterenveld. Een breed draagvlak en een wijd vertakt netwerk zijn noodzakelijk om lezen en leesbevordering de komende jaren prominenter op de agenda te zetten.

Met de adviescommissie Letteren en Samenleving (3) blijft het VFL eveneens prioritair inzetten op het wegwerken van mechanismen van sociale uitsluiting en drempels voor kansengroepen, met bijzondere aandacht voor mensen met een migratieachtergrond en mensen in armoede. Deze commissie heeft een beleidsadviserende rol en moet de brede toegankelijkheid van het letterenveld mee mogelijk maken en bewaken. Enerzijds geeft de commissie subsidieadviezen over leesbevorderingsprojecten die een voorbeeldrol kunnen vervullen. Anderzijds wordt zoveel mogelijk gestreefd naar een inclusieve benadering van diversiteit door hier een transversaal aandachtspunt van te maken dat doorheen de hele werking loopt: van de samenstelling van commissies en bestuur, het personeelsbeleid en het maken van beleidskeuzes tot de concrete uitwerking van reglementen. Op die manier hoopt het VFL de aandacht voor maatschappelijke thema's op een duurzame en structurele manier binnen zijn gehele werking te verankeren.

Een aantal specifieke aandachtspunten rond leesbevordering in de werking van het VFL:

- De komende jaren zal worden onderzocht of het wenselijk is om behalve Stichting Lezen ook andere kleinschalige organisaties op een meer structurele wijze te ondersteunen (voornamelijk in stedelijke contexten). Dit om te vermijden dat inspirerende en succesvolle projecten onvoldoende duurzame verankering of navolging kunnen krijgen;
- Verder zal het VFL, via de beheersovereenkomsten met het literair middenveld, de specifieke leesbevorderende functie in hun werking

meer stimuleren en, via samenwerking met Stichting Lezen en andere organisaties, verder uitbouwen. Zeker in het kader van het lokaal cultuurbeleid liggen daar ook kansen in samenwerking met bibliotheken, scholen, steden en gemeenten;

- In de eigen VFL-werking leunt de subsidiëring van auteurslezingen het nauwst aan bij de opdracht leesbevordering. Waar mogelijk zal het VFL het leesbevorderende aspect van die werking verder uitbouwen bijvoorbeeld via thematische werking en workshops over *best practices*, in samenwerking met de VAV;
- Met het oog op het streven naar integrale toegankelijkheid van het literaire aanbod voor personen met een beperking, wil het VFL in overleg met het departement Welzijn en andere welzijnspartners bekijken of en op welke manier het een bijdrage kan leveren aan het ontwikkelen en promoten van geschikte instrumenten om het literair aanbod naar specifieke doelgroepen te ontsluiten;
- Om de toegankelijkheid van literaire activiteiten te bevorderen, zal het gebruik van UiTPAS via bepaalde subsidiereglementen gepromoot worden.
- Kortom, het VFL wil via gerichte financiële ondersteuning aan organisaties en projecten mee zorg dragen voor een breed gedragen en resultaatgericht leesbevorderingsbeleid en rekt hiervoor in de eerste plaats op de bijdrage van organisaties die hierrond reeds expertise en kennis hebben opgebouwd. Vanuit zijn bekommernis voor maatschappelijke thema's ziet het VFL het als een belangrijke opdracht om de realiteit van een superdiverse samenleving voldoende te laten doordringen in de verschillende aspecten van zijn werking. Op dit vlak kiest het VFL ervoor om inhoudelijk mee sturend te zijn en prioritair aandacht te vragen voor kansen- en doelgroepen voor wie leesbevordering een bijzonder emancipatorisch effect kan opleveren, zonder daarom brede leesbevordering voor iedereen te veronachtzamen.

Budgettaire impact: € 100.000 voor 2016, € 125.000 voor 2017 en € 150.000 voor 2018 – 2020

— DIVERSITEIT: INTERCULTURALITEIT EN MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S

Het VFL (h)erkent maatschappelijke evoluties en stemt zijn werking hierop af. Het heeft expliciet aandacht voor de noden en uitdagingen die zich aandienen vanuit de superdiverse samenleving, en wil met open vizier inspelen op opportuniteiten. Het zoekt bewust en gericht aansluiting bij groepen in de samenleving die wegens hun sociaaleconomische of culturele achtergrond minder kansen krijgen of hebben gekregen om met literatuur in aanraking te komen. Het VFL wil met andere woorden een tegenwicht bieden tegen mechanismen die sociale uitsluiting in de hand werken. Het VFL beseft dat superdiversiteit verder gaat dan louter etnische en religieuze verschillen. Het behelst ook aandacht voor verschillen in sociaaleconomische achtergrond, een man-vrouwevenwicht en voor alle generaties van auteurs en lezers.

Het is een gegeven waarmee het VFL op een integere, inclusieve en daadkrachtige manier wil omgaan.

Onze samenleving is de jongste decennia ingrijpend veranderd en dat dwingt het VFL ertoe om een aantal bewuste keuzes te maken. Het wil op een zo integer en inclusief mogelijke manier hiermee omgaan door een open huis te zijn en niet enkel voor zij die vandaag de weg al kennen.

Op basis van opportuniteiten zal het VFL op regelmatige basis zelf initiatieven nemen of projecten opzetten, bij voorkeur in nauwe samenwerking met andere organisaties, op domeinen of deelgebieden waar zeer specifieke lacunes of noden worden gedetecteerd en er een positieve stimulans nodig is. Het VFL zet in functie hiervan ook actief in op de verbreding en verdere uitbouw van zijn netwerk met oog voor diversiteit en voor de maatschappelijke realiteit. Ook wil het VFL aandacht hebben voor de aansluiting met het brede publiek in de superdiverse samenleving, zowel bij mensen met een andere thuistaal en bij mensen in armoede, als bij een ongeletterd of vergrijzend publiek, zodat dit potentieel zo goed mogelijk benut kan worden. Het VFL wil actief en flexibel inspelen op hiaten.

De afgelopen twee jaar werd gericht gewerkt aan een traject waarbinnen de nodige ruimte wordt vrijgemaakt om in te spelen op opportuniteiten. Belangrijk is dat het VFL niet alles zelf wil doen, maar impulsen geeft waar nodig en met het oog op duurzame verankering allianties aangaat met organisaties die expertise in huis hebben. Een geloofwaardig diversiteitsbeleid vergt een transversale aanpak, gedragen door de hele organisatie, die zich uit in een inclusieve aanpak in alle beleidsorganen van het VFL.

Het VFL wil de komende jaren dan ook ontwikkelingsperspectieven bieden en voldoende (financiële) ruimte voorzien om te investeren in pilootprojecten of uitbreiding van bestaande subsidiereglementen zowel aan creatie- als aan participatiezijde.

In de praktijk wil het VFL onder andere volgende initiatieven nemen:

- Een grondige screening van zijn subsidiereglementen om eventuele struikelblokken of hinderpalen voor kansen- en doelgroepen maximaal weg te werken;
- Prioritaire aandacht bij vervanging van leden van de raad van bestuur, bij leden van adviescommissies en de Beroepscommissie voor mensen met een (etnisch-culturele) diverse achtergrond, mensen uit sociaaleconomisch achtergestelde groepen en man-vrouwevenwicht. Het is de ambitie van het VFL om dit op alle beleidsniveaus ook effectief te realiseren;
- Prioritaire aandacht bij aanwervingsprocedures om mensen met een diverse sociaaleconomische en etnisch-culturele achtergronden actief te bereiken en bij gelijkwaardige competenties aan te werven;
- Verruiming van de missie van het VFL door een bredere en meer aangepaste omschrijving van de kernwaarde 'diversiteit'.

Mogelijke ondersteuningsvormen zijn:

- Tweejaarlijkse denkdag rond superdiversiteit in samenwerking met Stichting Lezen en passend in het geïntegreerde leesbevorderingsbeleid (€ 5.000);

- Aandacht voor diversiteit in kinder- en jeugdboeken via rondreizende tentoonstelling (€ 10.000);
- Het stimuleren van bibliotheken in hun aanbod en activiteiten (€ 10.000).
Budgettaire impact: € 25.000

GEÏNTEGREERD EN ONDERNEMEND BELEID

Dit doet het VFL al

SUBSIDIE OF PROJECT	DOEL
Geïntegreerd letterenbeleid	Via het overleg in het BoekenOverleg en de samenwerking met de kernleden (Boek.be, VVBAD, VAV, het literair middenveld, Stichting Lezen en CANON Cultuurcel) een <u>coherent en beter afgestemd letterenbeleid</u> uitvoeren, dat waar mogelijk ook beleidsdomeinen overschrijft.
Auteurslezingen	<u>Auteurs stimuleren</u> om lezingen te geven over hun werk, via steun aan sociale en culturele organisaties die lezingen organiseren.
Productiesubsidies voor uitgevers	Uitgevers aanmoedigen en ondersteunen om weinig commerciële, maar waardevolle en bijzondere publicaties van literair werk in het Nederlands uit te geven.
Boekhandels	Via de auteurslezingen <u>direct contact tussen auteur en lezer bevorderen</u> via de kwaliteitsboekhandel, bij voorkeur voor minder evidente genres of titels.
Deskundigheidsbevordering	<u>Ondernemerschap stimuleren</u> bij verschillende spelers in de waardenketen van het boekenlandschap, van auteurs (via het werkcongres van de VAV) over vertalers (via de Vertaaldagen en cursussen georganiseerd door het Expertisecentrum Literair Vertalen) tot uitgevers (via netwerken op internationale vakboekenbeurzen).

Toekomstplannen

— GEÏNTEGREERD LETTERENBELEID BOEKENOVERLEG

Het BoekenOverleg werd opgericht in 2007 onder impuls van het VFL en is sindsdien uitgegroeid tot het platform van alle relevante spelers uit het volledige waardenetwerk van het boek in Vlaanderen. Het streeft naar gemeenschappelijke standpunten en behartigt de gezamenlijke belangen van de boeken- en letterensector, met respect voor de diversiteit en autonomie van alle actoren. Het BoekenOverleg wordt erkend door de minister van Cultuur als prioritaire gesprekspartner voor alle thema's met betrekking tot het letteren- en boekenvak. In de huidige beheersovereenkomst werd de secretariaatsfunctie voor het BoekenOverleg toevertrouwd aan het VFL

en ook in de volgende beheersovereenkomst wil het VFL dat graag verankerd zien. Gezien de veelzijdigheid en breedte van thema's behandeld door het BoekenOverleg moet het daar ook meer aandacht en tijd aan kunnen besteden.

Enkele van de belangrijke thema's die in het kader van een geïntegreerd letterenbeleid in het BoekenOverleg verdere opvolging vergen:

- De uitwerking, monitoring en meting van de effectiviteit van de gereguleerde boekenprijs, zodra die gerealiseerd is;
- Een gemeenschappelijke promotiecampagne voor kopen, lezen en lenen van boeken (en de verwevenheid met het leesbevorderingsbeleid);
- De rol en de toekomst van de bibliotheek met bijzondere aandacht voor participatie van bredere bevolkingslagen, kansen- en doelgroepen en de evoluties in de collectievorming;
- Door de interne staatshervorming wordt de steun voor literatuur op provinciaal niveau afgebouwd en met name de productiesubsidies voor moeilijkere genres als poëzie en essay vallen weg. Overheveling van die middelen naar het VFL of een alternatieve compensatie dringt zich op;
- De uitdagingen rond de digitale revolutie in het boekenvak: bereikbaarheid van titels naar de toekomst, laagdrempelig digitaal uitgeven en de consequenties ervan, de veranderende positie van de auteur, de impact van digitalisering op auteursrecht (ook in het kader van de veranderende EU-regelgeving) en de nijpende kwestie van archivering van digitale inhoud;
- Mogelijke ontwikkeling van een kwaliteitslabel voor boekhandels, waardoor die een beroep kunnen doen op ondersteuningsmaatregelen vanuit Agentschap Ondernemen, Cultuurinvest of andere economische actoren;
- Het sociaal statuut voor de literaire kunstenaar.

Budgettaire impact: € 14.000 structureel (0,2 VTE per week)

ANDERE BELEIDSDOMEINEN

Het VFL werkt intensief samen en overlegt geregeld met de vele partners in het letteren- en boekenveld. Om zijn centrale rol in een geïntegreerd letterenbeleid ten volle te kunnen spelen, is daarnaast beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking van het grootste belang:

- Een breed gedragen leesbevorderingsbeleid in samenwerking met Stichting Lezen moet resulteren in een actieplan met de beleidsdomeinen Cultuur, Onderwijs, Welzijn, Innovatie en Sociale Zaken. Daarnaast is een geïntegreerde samenwerking noodzakelijk met Boek.be, het literair middenveld, bibliotheken en kunstinstellingen die vallen onder het Kunstendecreet. Elke partner dient vanuit zijn eigen expertise, knowhow en actieradius gestimuleerd te worden tot prioritaire acties op dit terrein.
- Een geïntegreerd tijdschriftenbeleid voor literaire, algemeen-culturele en erfgoedtijdschriften kan er pas komen na nauw overleg en via hechte samenwerking met de afdeling Kunsten en Erfgoed van het departement Cultuur. Daarbij moet ook worden nagedacht over een potentieel geza-

menlijk platform, dat bepaalde functies voor alle tijdschriften opneemt, waardoor die zich meer op hun kerntaken en scherpe focus kunnen concentreren.

- Aanwezigheid op internationale boekenbeurzen gebeurt bij voorkeur op de verzamelstand van de VUV en Flanders Investment and Trade (FIT) om maximale expertise-uitwisseling en klantenzorg voor buitenlandse uitgeverij te bereiken. In de volgende beleidsperiode wil het VFL graag een proactievare samenwerking met FIT uitbouwen, die gebouwd is op wederzijds respect en expertise. Het zal daarbij belangrijk zijn om administratieve hinderpalen te overwinnen en te focussen op de reële meerwaarde, die het VFL ook op het economische terrein voor spelers uit de creatieve industrie kan betekenen via maatwerk en individuele acties.

Budgettaire impact : € 14.000 structureel (0,2 VTE per week)

ONDERNEMERSCHAP

In het streven naar professionaliteit en ondernemerschap wil het VFL nadrukkelijk zelf ook een inspirerende rol blijven spelen, zowel voor het letterenveld als voor de individuele kunstenaar. Niet alleen zet het VFL in op meer samenwerking en afstemming tussen alle literaire spelers in het literaire veld. Ook het aanmoedigen van ondernemerszin op zich is een belangrijk aandachtspunt.

Concreet wordt gedacht aan onderzoek of initiatieven in verband met alternatieve verdien- of financieringsmodellen, de uitbouw van een literair loket (zie verder) en actief inspelen op opportuniteiten vanuit de creatieve industrie en innovatie. Ook nieuwe ontwikkelingen op het vlak van digitalisering en crossmediale tendensen in het uitgeversvak kunnen daarbij op ruime aandacht rekenen.

Ondernemerszin bij organisaties kan zijn weerslag vinden in grotere efficiëntie, waardoor meer middelen rechtstreeks op de doelstellingen worden ingezet. Bij individuele auteurs kan het leiden tot extra en meer gediversifieerde inkomsten, een betere risicospreiding en een actievere exploitatie van intellectuele eigendomsrechten. Bovendien zal intensievere samenwerking met Cultuurinvest, Agentschap Ondernemen en Flanders DC worden nagestreefd.

Budgettaire impact: geen, enkel arbeidstijd

LITERAIRE CANON

In de zomer van 2015 lanceert de KANTL een dynamische canon van de Nederlandstalige literatuur vanuit Vlaams perspectief. Die opdracht past in het geïntegreerde letterenbeleid van de Vlaamse overheid en is een gezamenlijk initiatief met het VFL. Met deze canon willen beide organisaties duidelijk maken welke teksten door het literaire veld in Vlaanderen vandaag als essentiële Nederlandstalige literatuur worden beschouwd.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de Nederlandstalige literatuurgeschiedenis voorgoed vast te spijkeren of haar in stenen tafelen te beitelen. De beoogde canon blijft vatbaar voor discussie en evaluatie en zal (twee)jaarlijks aan revisie toe zijn. Er wordt ook gestreefd naar een maximaal draagvlak en grote participatie bij de Vlaamse taal- en cultuurgemeenschap.

De canon moet vooral een nuttig instrument worden voor het onderwijs, de overheid, de uitgeverijen, de boekhandel en het brede lezerspubliek, met leesbevordering als belangrijkste doel. Er wordt gestreefd naar minstens digitale beschikbaarheid van de canon via een aantrekkelijke website. Via allerlei activiteiten en mediapartners wil het VFL het debat en een sterke betrokkenheid van het grote publiek voor ons 'literair erfgoed' realiseren. Tot slot wil het VFL dit in de komende beleidsperiode op een systematische wijze opvolgen en de Vlaamse canon ook inbedden in een Nederlandstalige canon, waar ook Nederland actief bij betrokken wordt.

Budgettaire impact: € 25.000 (structureel)

MEDIA: OPENBARE OMROEP EN ANDERE

Vanuit zijn centrale rol in het geïntegreerde letterenbeleid en als secretaris van het BoekenOverleg wil het VFL op geregelde tijdstippen (minimaal twee keer per jaar) constructief overleggen met de VRT. Zo kunnen we samen bekijken hoe we maximale aandacht voor auteurs, boeken, literatuur en leesbevordering binnen de culturele opdracht van de VRT kunnen realiseren. Dat kan zowel via gespecialiseerde programma's (zoals een boekenprogramma op radio of tv of via digitale kanalen) als door aanwezigheid van auteurs en boeken in de reguliere programmatie, in functie van de thematiek.

Het VFL wil ook bekijken in welke mate structurele of regelmatige samenwerking tussen het letterenveld en VMMA, SBS en productiehuizen mogelijkheden bieden.

Budgettaire impact: geen

INSTELLINGEN ONDER HET KUNSTENDECREET DIE LITERATUUR PROGRAMMEREN

Via de recente, opeenvolgende stappen in het kader van een geïntegreerd letterenbeleid is de ondersteuning van individuele artiesten en organisaties, waarbij literatuur de kerntaak uitmaakt van hun bestaan of werking, zo goed als volledig bij het VFL ondergebracht. Dat is een belangrijke voorwaarde om een coherent en consequent letterenbeleid te kunnen uitbouwen.

Eén van de resterende uitdagingen blijft de samenwerking met instellingen of organisaties die onder het Kunstendecreet vallen. Een aantal grote Vlaamse instellingen, zoals De Singel of Vooruit, of grote cultuurhuizen programmeert immers ook literatuur en ontplooit literaire activiteiten. Dat kan alleen maar worden aangemoedigd. De financiering vanuit het Kunstendecreet of andere decreten (sociaal-cultureel werk), maakt het echter minder vanzelfsprekend om hen ook mee te betrekken in een geïntegreerd letterenbeleid. Toch is het VFL ervan overtuigd dat het vernieuwde Kunstendecreet, dat uitgaat van functies, eerder dan van disciplines, mogelijkheden biedt om hier meer afstemming en samenwerking te bereiken.

Het VFL engageert zich graag om een discussie- en visienota te initiëren over literaire organisaties en de rol en betekenis van culturele huizen en centra voor creatie, distributie en presentatie van literatuur. Op basis van die nota kan worden overlegd met het kabinet en de minister om literatuur ook beter te verankeren binnen grote culturele instellingen.

Budgettaire impact: geen

— LITERAIR LOKET

Al in het meerjarenplan 2011-2015 stonden concrete acties en mogelijkheden over het oprichten van een literair loket voor auteurslezingen. Deze waren nog eerder vaag en algemeen van aard, maar zijn in de praktijk inmiddels wel grotendeels aangepakt en ingelost. Dit doet het VFL al:

- Optreden als non-profitorganisatie die de belangen van schrijvers behartigt en organisatoren stimuleert tot meer professionaliteit;
- Beperken van de administratieve lasten van beide partijen (éénloket-functie);
- Promotie van auteurslezingen bij organisatoren via thematische brochures en workshops;
- Werken aan een redelijke vergoeding voor auteurs (evolutief proces).

Het VFL zal de komende jaren onderzoeken of een uitbreiding van deze werking tot een volwaardig literair loket mogelijk en wenselijk is. Zo'n loket zou nog meer bemiddelen en onder meer de uitbetaling regelen voor niet-gesubsidieerde auteurslezingen. De bedoeling is de professionalisering van auteurslezingen (die momenteel al is ingezet voor gesubsidieerde lezingen) op deze manier te versterken. Daarnaast wordt bekeken op welke manier het VFL de zakelijke en promotionele ondersteuning van auteurs kan helpen mogelijk maken of verbeteren. In de praktijk wordt nu, naast zelf advies te verlenen, ook doorverwezen naar andere organisaties als het Kunstenloket en de VAV. De huidige situatie voor zakelijk advies is vandaag erg versnipperd en zorgt af en toe voor tegenstrijdige advisering. Om aan deze lacune tegemoet te komen is één loket met alle noodzakelijke knowhow en expertise en een geïndividualiseerde aanpak op maat de meest aangewezen oplossing. Het VFL zal hiertoe overleg initiëren met partners die gelijkaardige zakelijke advisering verstrekken (zoals het Kunstenloket, de VAV en deAuteurs) om op die manier beter af te stemmen en de onderlinge specialisaties verder uit te kristalliseren.

Budgettaire Impact: € 76.600 à € 81.000 per jaar

— ONDERZOEK

Vanuit zijn centrale rol in een geïntegreerd letterenbeleid wordt het VFL geregeld geconfronteerd met de noodzaak van onderzoek rond bepaalde thema's in het letterenveld. Tot op heden kon het die vraag slechts gedeeltelijk beantwoorden via projectaanvragen binnen het beleidsdomein Cultuur. Het zou wenselijk zijn om daarvoor op een meer structurele basis middelen ter beschikking te hebben om op die manier beter onderbouwd beleidsvoorbereidend en beleidsadviserend werk te blijven leveren.

Enkele van de onderzoeken waaraan het VFL denkt zijn de positieve effecten van leesbevordering op technisch lezen en een update van de nulmeting 'Inkomensonderzoek over auteurs, vertalers en illustratoren'¹², in samenwerking met de VAV.

Budgettaire impact: € 60.000 per jaar

12. Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij literaire auteurs in Vlaanderen*, VAV, maart 2011; Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij literaire vertalers in Vlaanderen*, VAV, december 2011; Loes Chielens e.a., *Inkomensonderzoek bij illustratoren in Vlaanderen*, VAV, december 2012.

— VERHUIZING

Zoals de minister aangeeft in zijn 'Strategische Visienota Kunsten'¹³ is het ook belangrijk om mogelijkheden voor samenwerking en gedeelde infrastructuur te onderzoeken en afstemming te zoeken tussen verschillende disciplines. De uitbouw van een Huis van de Letteren is daarvan een mooi voorbeeld. Het VFL en Stichting Lezen zullen daarbij, met eventueel nog andere partners (bijvoorbeeld de VAV), samen gehuisvest worden, met het oog op meer samenwerking, synergie en dynamiek. De verhuizing wordt voorzien voor het najaar van 2017.

Budgettaire impact: Nog inschatten (eenmalig verhuizing + eventuele verbouwingkosten)

3. VFL-STRUCTUUR PERSONEEL

Het VFL telt vandaag 15 vaste medewerkers. Een aantal onder hen heeft een deeltijdse betrekking. De werkelijke personeelsbezetting bedraagt 13,5 fte (voltijdse betrekkingen). Het binnenlandteam telt 5,2 fte en het buitenlandteam 5,5 fte. Daarnaast fungeren 2,8 fte in een algemene functie (directie, secretariaat of financiën). Het VFL-team behandelt zo'n 650 subsidieaanvragen en 2.400 auteurslezingen per jaar en is aanwezig op tien internationale boekenbeurzen per jaar met intensieve voorbereiding en opvolging na elke beurs. In functie van een geïntegreerd letterenbeleid namen het takenpakket en de verantwoordelijkheden van het VFL sinds 2012 stevig toe:

→ 2012

- Vzw Strip Turnhout wordt toegevoegd aan het VFL;
- Focuspunt Jeugdliteratuur wordt toegevoegd aan Stichting Lezen.

→ 2013

- Vzw Poëziecentrum, vzw Het Beschrijf en vzw Passa Porta worden toegevoegd aan het VFL;
- Residentiewerking auteurs (binnen- en buitenland) wordt toegevoegd aan het VFL;
- De volledige (re)organisatie van de subsidiëring van auteurslezingen wordt toegevoegd aan het VFL;
- Intensieve samenwerking met de Stichting Lezen wordt opgestart.

→ 2014

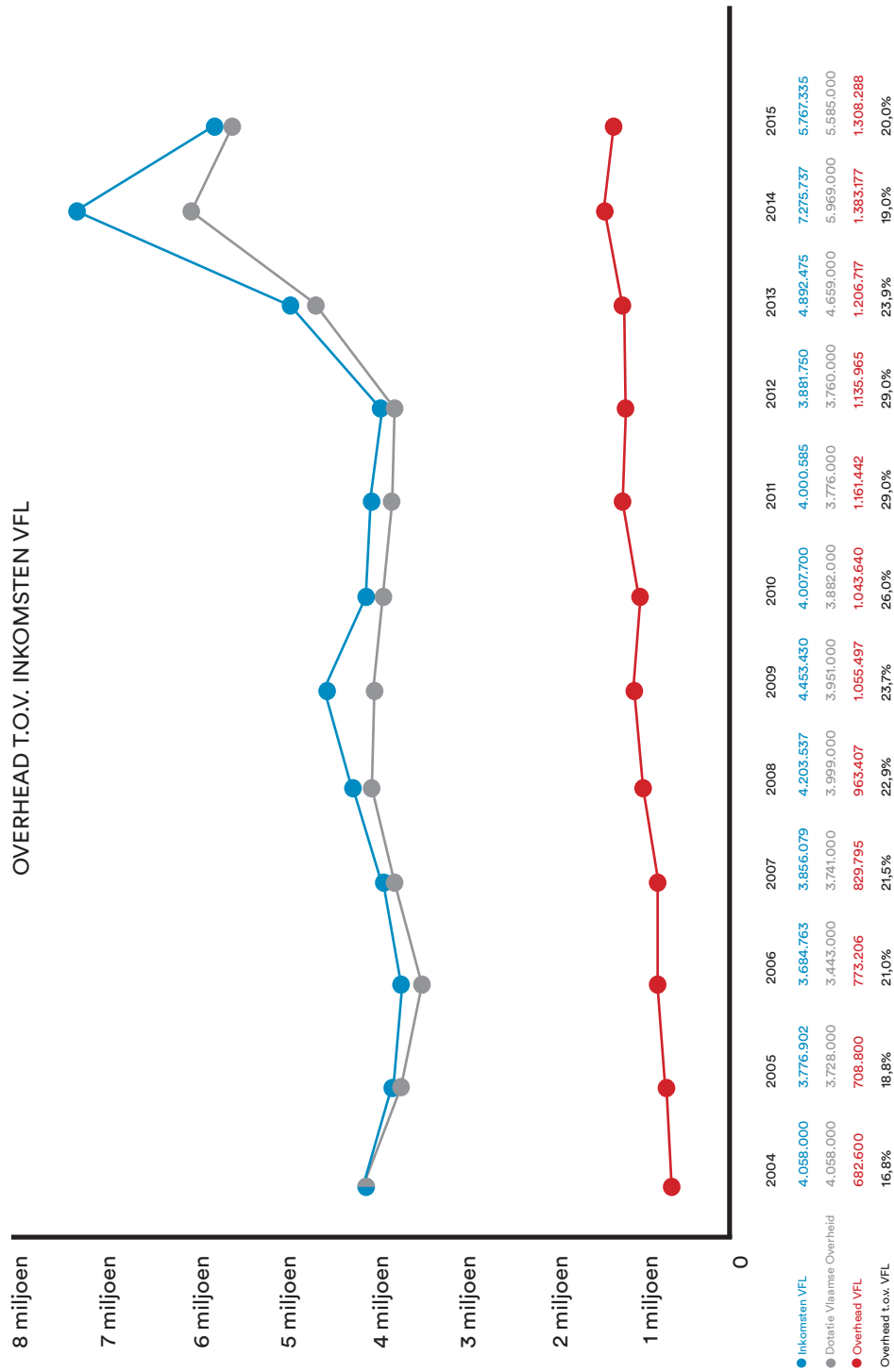
- Leesbevordering als opdracht wordt toegevoegd aan het VFL via addendum bij beheersovereenkomst;
- Stichting Lezen Vlaanderen vzw en Leesweb vzw worden toegevoegd aan het VFL;
- De projectmiddelen voor leesbevordering (voorheen onder het participatiedecreet) worden toegevoegd aan het VFL.

Sinds 2012 is de dotatie van het VFL door deze toegenomen opdrachten dan ook aanzienlijk gestegen, van € 3.760.000 in 2012 naar € 5.582.000 in 2015. In deze cijfers is geen rekening gehouden met het gastlandschap in Frankfurt in 2016 als apart uitzonderlijk groot project. Op basis van het nieuwe, ruimere takenpakket betekent dat een stijging van de middelen met zo'n 48%. In diezelfde periode is de totale overhead in absolute cijfers echter slechts toegenomen met 15% en in relatie tot onze globale inkomsten zelfs gezakt van 29% naar 19%. Of nog anders geformuleerd: 81% van de globale inkomsten van het VFL gaan rechtstreeks naar de operationele doelstellingen, zoals die zijn vastgelegd in ons meerjarenplan en de beheersovereenkomst.

De keerzijde van deze performante prestatie is dat de werkdruk bij het totale VFL-team exponentieel is toegenomen en dat ook het aantal gepresteerde uren systematisch toeneemt, wat wijst op een structurele onderbezetting van het team in functie van het steeds bredere takenpakket.

¹³ Sven Gatz, *Strategische Visienota Kunsten*, 1 april 2015

OVERHEAD T.O.V. INKOMSTEN VFL

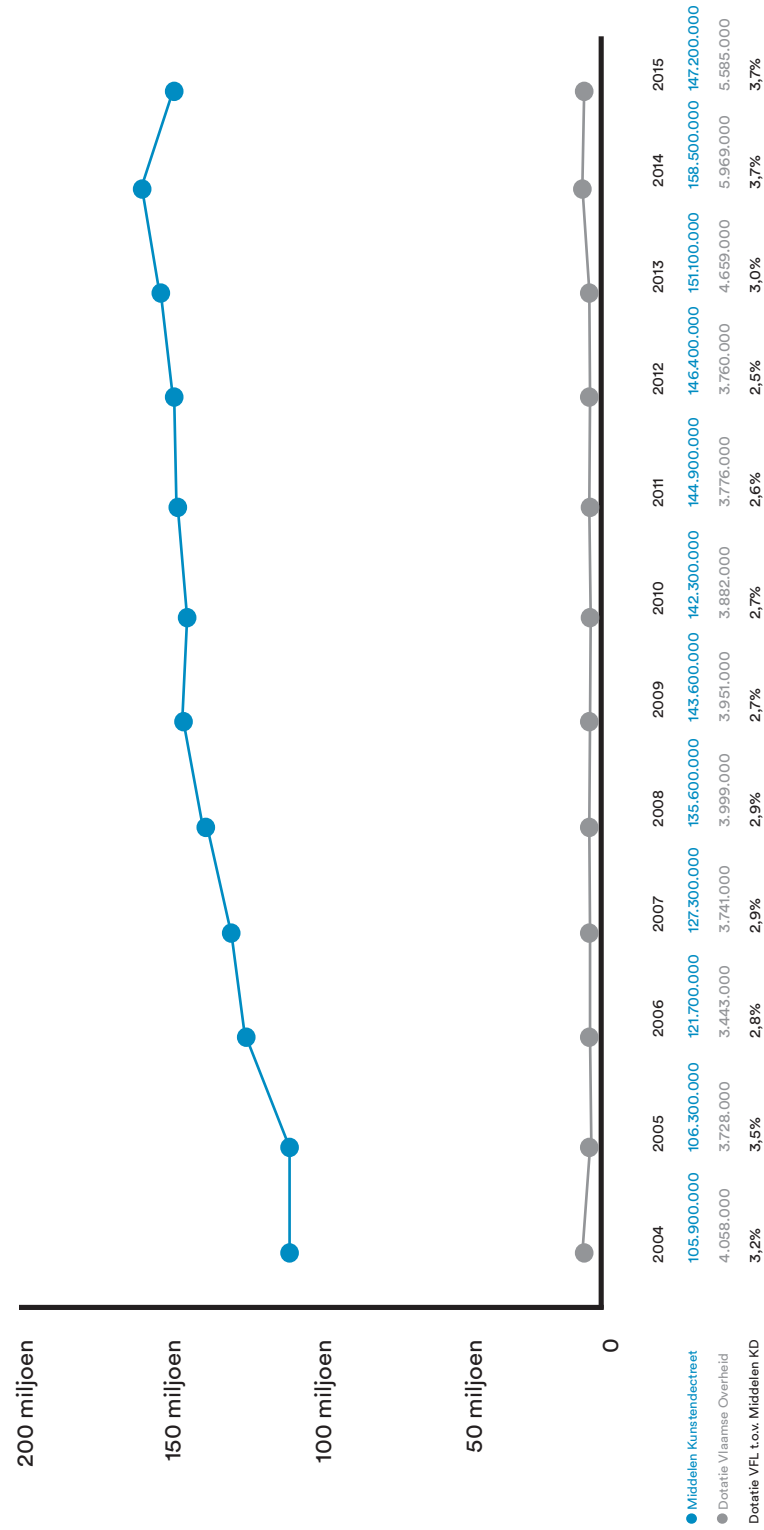
Voorstel meerjarenplan VFL 2016 - 2020

Dat is een belangrijk aandachtspunt, omdat het VFL zijn kwaleitsvolle en klantvriendelijke dienstverlening op een duurzame en flexibele wijze wil kunnen blijven garanderen voor de toekomst.

Ten slotte nog twee merkwaardige vaststellingen die de zogenaamde toename van de dotatie van het VFL in een heel ander daglicht plaatst.

Ten eerste: Sinds 2012 kreeg het VFL er extra taken bij voor een waarde van € 2.445.000, overgedragen middelen die nagenoeg altijd één op één worden doorgestort aan derde partijen, maar met veel extra personeels-, dossier- en advieswerk bij het VFL. Als je die middelen aftrekt van de huidige dotatie, dan realiseert het VFL zijn veel bredere en performantere werking in 2014 met een vergelijkbare dotatie als die van 2003 (die bedroeg toen € 3.023.000). Dat stemt tot nadenken.

Een tweede merkwaardige vaststelling volgt na analyse van de besteding van de cultuurmiddelen en meer in het bijzonder de onderlinge verhouding tussen enerzijds de middelen voor het Kunstendecreet en anderzijds de dotatie aan het VFL. In 2005 bedroeg de dotatie van het VFL 3,5% van de middelen toegekend aan het Kunstendecreet. Dat bleef systematisch dalen tot in 2012, toen het VFL nog 2,5 % kreeg toebedeeld. Inmiddels is dat percentage sinds 2012 gestegen tot 3,7%, maar dat alleen door een interne verschuiving van taken en opdrachten die voorheen ofwel onder het Kunstendecreet vielen, ofwel onder het Participatiedecreet. Samen met die opdrachten kwamen de middelen over, zonder dat extra middelen voorzien werden voor de nodige overhead- en personeelskosten. Precies dat zorgt voor een toegenomen werkdruk, zeker omdat ook voor de bijkomende opdrachten van het VFL de klantzorg en kwaliteit verwacht wordt die men ondertussen gewoon is.

Voorstel meerjarenplan VFL 2016 - 2020

PROMOTIE EN COMMUNICATIE

Er is nood aan een helder communicatiebeleid op maat van de vele doelgroepen en partners van het VFL, met een stappenplan dat we de komende vijf jaar doorvoeren. De belangrijkste doelstellingen zijn het uitbouwen van een heldere communicatie en het bereiken van de verschillende doelgroepen op klantgerichte, dynamische en performante wijze. De communicatie van het VFL moet uiteindelijk een op een de kernwaarden van de organisatie uitstralen, en zichtbaar maken hoe het VFL dag in, dag uit werkt om ze te realiseren.

Om het communicatiebeleid van het VFL te koppelen aan onze grote ambities, is een inhaalbeweging qua personeel nodig (€ 61.000). Daarnaast dringt een algemene investering in de VFL-website zich op en een investering om de subsidieaanvrager van het VFL toe te laten hun aanvragen digitaal in te dienen (eenmalig € 150.000 + € 19.500 structureel). Voor het buitenland wordt gewerkt aan een portaalwebsite voor Nederlandstalige literatuur (zie ook *Internationale ambitie*), waar buitenlandse boekenprofessionals alle mogelijke informatie kunnen vinden over auteurs, uitgevers, de literaire wereld in ons taalgebied, enzovoort. Dat laatste zal een onmisbare tool worden in de promotie van onze literatuur in het buitenland.

Budgettaire impact: € 80.500 structureel + € 150.000 eenmalig

4. FINANCIËN

SAMENVATTING NIEUWE PLANNEN

2016-2020

Voor de beleidslijn met betrekking tot de [auteurs \(van creatie tot podium\)](#) zijn de belangrijkste ambities:

- Indexering van de werkbeurzen (om de drie jaar);
- Mogelijkheid op inhoudelijke en financiële groei bij de auteurslezingen en kansen op coaching;
- Extra ondersteuning voor vertalers in het Nederlands, onder meer via het pilootproject van vertaalvoorstellen en promotiebeurzen.

Voor de beleidslijn [dynamisch en divers letterenveld](#) zijn de belangrijkste plannen:

- Volwaardig beleid voor non-fictie, zoals dat al bestaat voor alle andere literaire genres;
- Inhaalbeweging voor de historische achterstand van het literair middenveld ten opzichte van organisaties onder het Kunstendecreet;
- Pilootprojecten en stimulansen binnen bestaande regelingen in functie van een transversaal diversiteitsbeleid.

Voor de beleidslijn [internationale ambitie](#) wil het VFL graag inzetten op:

- Extra vertaalsubsidies na het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016;
- Verdere uitbouw en hogere frequentie van het aantal publishers tours;
- Proactief aanwezigheid van auteurs op buitenlandse podia mogelijk maken;
- Inzetten op de uitbouw van een ontwikkelingsbeleid;
- De samenwerking met Nederland en de Franse Gemeenschap verder uitbouwen;
- Een portaalwebsite voor Nederlandstalige literatuur uitbouwen.

Voor de beleidslijn [breed toegankelijk letterenveld](#) wil het VFL de klemtoon leggen op:

- Uitbreiding van de ondersteuningsmogelijkheden voor structurele werking rond leesbevordering;
- Projecten die inspelen op participatie vanuit een interculturele en diverse invalshoek.

Voor de beleidslijn [geïntegreerd en ondernemend beleid](#) zijn de grootste ambities:

- Mogelijke uitbouw van een literair loket;
- Financiële middelen voor onderzoek en analyse van boeken- en letterensector;

- Nieuwe website en digitale aanvraagmodule ontwikkelen;
- Continuering en verdieping van een dynamisch beleid rond de Vlaamse literaire canon;
- Personeelsondersteuning voor het BoekenOverleg;
- Samenwerking met andere beleidsdomeinen;
- Aanwerving van een medewerker voor communicatie.

De budgettaire vertaling hiervan is te vinden in onderstaande tabellen. Die laten zien wat de globale prognose is voor de verderzetting van de huidige werking, en schatten per beleidsdomein in wat de benodigde extra middelen zijn voor de genoemde ambities van het VFL. Tot slot tellen we dat bij elkaar om te komen tot een totale begroting voor de komende vijf jaar. .

BEGROTING VFL VOLGENS VOORSTEL MEERJARENPLAN 2016-2020

VOORTZETTEN HUIDIGE WERKING VFL	2016	2017	2018	2019	2020
Subsidies binnenland	3.829.400,00	3.905.988,00	3.984.107,76	4.063.789,92	4.145.065,71
Projecten binnenland	97.000,00	98.940,00	100.918,80	102.937,18	104.995,92
Subsidies buitenland	369.500,00	376.890,00	384.427,80	392.116,36	399.958,68
Projecten buitenland	238.700,00	243.474,00	248.343,48	253.310,35	258.376,56
Werkingskosten	380.965,00	388.584,30	396.355,99	404.283,11	412.368,77
Personeelskosten	902.932,00	920.990,64	939.410,45	958.198,66	977.362,64
TOTAAL	5.818.497,00	5.934.866,94	6.053.564,28	6.174.635,58	6.298.128,28

NIEUWE PLANNEN VFL					
2016-2020	2016	2017	2018	2019	2020
De auteur: van creatie tot podium	146.000,00	152.000,00	179.000,00	230.000,00	248.000,00
<i>Indexering werkbeurzen (om de drie jaar)</i>	35.000,00	35.000,00	35.000,00	75.000,00	75.000,00
<i>Extra auteurslezingen en coaching auteurslezingen</i>	45.000,00	50.000,00	72.500,00	75.000,00	90.000,00
<i>Extra ondersteuning voor vertalers in het Nederlands</i>	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
<i>Extra personeels- en werkingskosten</i>	16.000,00	17.000,00	21.500,00	30.000,00	33.000,00
Een dynamisch en divers letterenveld	387.000,00	387.000,00	405.000,00	430.800,00	430.800,00
<i>Uitbreiding non-fictie</i>	185.000,00	185.000,00	200.000,00	225.000,00	225.000,00
<i>Inhalen historische achterstand literair middenveld</i>	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
<i>Diversiteit (pilotprojecten en stimulansen binnen bestaande regelingen)</i>	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00
<i>Extra personeels- en werkingskosten</i>	57.000,00	57.000,00	60.000,00	60.800,00	60.800,00
Internationale ambitie	89.200,00	265.100,00	290.700,00	318.700,00	321.200,00
<i>Extra vertaalsubsidies na Frankfurt</i>	0,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
<i>Publishers tours</i>	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00
<i>Auteurs op buitenlandse podia</i>	0,00	32.000,00	45.000,00	60.000,00	60.000,00
<i>Ontwikkelingsbeleid</i>	20.000,00	30.000,00	40.000,00	50.000,00	60.000,00
<i>Samenwerking met Nederland en Wallonië</i>	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00
<i>Portaalwebsite Nederlandstalige literatuur</i>	5.000,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	5.000,00
<i>Extra personeels- en werkingskosten</i>	8.200,00	34.600,00	37.200,00	40.200,00	40.200,00
Breed toegankelijk letterenveld	149.100,00	178.700,00	206.100,00	207.100,00	207.100,00
<i>Uitbreiding structurele werkingen leesbevordering</i>	100.000,00	125.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
<i>Projecten interculturaliteit en diversiteit</i>	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
<i>Extra personeels- en werkingskosten</i>	24.100,00	28.700,00	31.100,00	32.100,00	32.100,00

Voorstel meerjarenplan VFL 2016 - 2020

Geïntegreerd en ondernemend beleid	204.000,00	281.820,00	284.494,00	287.323,00	290.210,00
<i>Uitbouw literair loket</i>	0,00	76.600,00	78.030,00	79.590,00	81.182,00
<i>Onderzoek & analyse</i>	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00
<i>Nieuwe website en digitale aanvraagmodule</i>	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00
<i>Literaire canon</i>	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
<i>Boekenoverleg</i>	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00
<i>Samenwerking met andere beleidsdomeinen</i>	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00
<i>Communicatiemedewerker</i>	61.000,00	62.220,00	63.464,00	64.733,00	66.028,00
TOTAAL	975.300,00	1.264.620,00	1.365.294,00	1.473.923,00	1.497.310,00

ALGEMEEN TOTAAL	2016	2017	2018	2019	2020
Voortzetten huidige werking	5.818.497,00	5.934.866,94	6.053.564,28	6.174.635,58	6.298.128,28
Nieuwe plannen	975.300,00	1.264.620,00	1.365.294,00	1.473.923,00	1.497.310,00
TOTAAL	6.793.797,00	7.199.486,94	7.418.858,28	7.648.558,58	7.795.438,28

5. COLOFON

VLAAMS FONDS VOOR DE LETTEREN (VFL)
Generaal Van Merlenstraat 30
2600 Berchem
+32 3 270 31 61
info@vfl.be — www.vfl.be

Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur

Koen Van Bockstal, Generaal Van Merlenstraat 30, 2600 Berchem

Aan dit meerjarenplan werkten mee

Els Aerts, Noemi De Clercq, Patrick Peeters, Marieke Roels, Lara Rogiers, Michiel Scharpé, Koen Van Bockstal, Elise Vanoosthuysse

Voor dit meerjarenplan gingen we uit van

vele gesprekken met de adviescommissies, het Beslissingscollege en het VFL-bestuur, met de partners van het BoekenOverleg en de spelers uit het literaire veld

Grafische vormgeving

Studio Kaplan

Drukker

Drukkerij De Bie

Overname van berichten is alleen toegelaten met bronvermelding. Het VFL kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten en/of schade die voortvloeit, direct of indirect, uit het gebruik van deze informatie.

Wettelijk depot D/2015/9430/2

